

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

ȘI NUMĂR ȘI PUTERE

Pe agenda politică a săptămânii care se încheie a figurat, așa după cum bine se știe, Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România, eveniment apreciat ca o puternică manifestare a democrației muncitorești din patria noastră, expresie eloventă, de înaltă semnificație, a participării unite, solidare a tuturor oamenilor muncii în opera de conducere și dezvoltare a societății, în împlinirea întocmai a politicii partidului, a programului bunăstării noastre materiale și spirituale. Cu acest prilej, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o importantă cuvântare din care reținem imaginea viei, complexe a urfanelor transformări revoluționare petrecute în societatea noastră contemporană, traseul istoric parcurs și la capătul caruia, azi, România se prezintă într-o nouă etapă a existenței sale multilaterale. Unitatea — ca ideal și ca realitate totodată —, spiritul profund solidar în care a acționat și acționează clasa muncitoare, întregul popor, au făcut ca, sub conducerea partidului nostru comunist, istoria să consemneze la loc de cinste și cu îndreptățită mândrie, azi, succese care dau temperatură înăsași și alitudinea morală, patriotică a timpului trăit și să deschidă în fața noastră o nouă perspectivă — și realitățile plină de grandeură — ca urmare a angajării ferme în împlinirea programului stabilit de Congresul al XII-lea al partidului, program al întregii noastre națiuni. Am străbătut un drum lung, a trebuit să ulem piscuri înalte, mergând pe căi necunoscute, am avut de înfruntat multe greutăți, am făcut

și greșeli și, am avut și lipsuri în munca noastră, dar nu am dat niciodată înapoi, am mers neabătut înainte. Am ajuns la realizarea viitorului de aur pe care Bolșevii ne-au vădit înălțat prin secole. Putem spune cu îndreptățită mândrie sublima tovarășul Nicolae Ceaușescu, că generației noastre îi revine misiunea istorică de a realiza „villorul de aur” al patriei, prin transformarea revoluționară a întregii societăți, prin zidirea socialismului și comunismului pe pământul României.

Făcând în forumul muncitoresc, în fața întregii națiuni, această remarcă dobindeste și mai mult puterea unei expresii și reliefului concret, axiomatic, al unui adevăr de cea mai înaltă extracție morală și politică, dacă ne gândim că, în scurt timp, vom aniversa, împreună cu întregul partid, șase decenii de la făurirea sa. Abordând în linii mari de principiu, sarcinile și obiectivele sindicatelor din România, în actuala etapă caracteristică pentru o nouă calitate a muncii și vieții, pentru dezvoltarea echilibrată a celor două sectoare de bază ale economiei — industria și agricultura — în contextul aplicării pe scară largă a cuceririlor științifice și tehnice, ca și în contextul larg al perfecționării, al adâncirii democrației în pas cu însăși dinamica realității noastre socialiste, secretarul general al partidului s-a referit în continuare la o serie de probleme care fac obiectul propriu-zis al instrucției și educației, al formării unei conștiințe comuniste înaintate, revoluționare.

O patrie unită, cu o economie modernă, înfloritoare, o patrie care, prin partidul și conducătorul

său, și-a aflat un loc demn și respectat în lume, care pune mai presus de toate condiția de om și umanitate, condiția păcii, a progresei și civilizației, condiția libertății și suveranității, a egalității între popoare, are în cele mai dincolo și mai nobile filioane ale sale resursele de patos și vigorență cu care iese mereu în fața viitorului și îl luminează, distinct, din prezent. În cuprinderea ei stă nepretuit temelul înalt al încrederii sale, după un vers eminescian pe care însuși secretarul general al partidului îl evoca, în clasa sa muncitoare, în oamenii săi stau și număr și putere.

Semnificativ pentru calendarul muncii din aceste zile insorite de primăvară, bogată în evenimente, este faptul că imediat după restorarea cuvântării în plinul Congresului sindicatelor, secretarul general al partidului a plecat într-o vizită de lucru în trei județe ale țării, Mureș, Harghita și Covasna. În maniera sa deschisă, cunoscută și înecăntată ca stil al muncii de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat la fața locului, împreună cu lucrătorii organelor cu specialități din agricultură, modul în care se desfășoară campania agricolă de primăvară, felul în care se îndeplinesc obiectivele stabilite pentru dezvoltarea zootehniei, complexul de sarcini stabilite la recentul Congres al țării noastre. Este și aceasta încă o dovadă a griii și atenției deosebite de care beneficiază fiecare sector sau domeniu de activitate în țara noastră, fiecare zi și fiecare oră de muncă, viața de fapt în toată plenitudinea sa politică și socială, cu toată problematica sa.

Lucafărul

- In pagina a 3-a : ● Debaterile „Lucafărului” - AUDIENȚĂ ȘI SPIRITUL DRAMATURGIEI ORIGINALE DE AZI ● Participa : ● Leopoldina Bălanuța ● Cătălina Buzoianu ● Mircea Diaconu ● Adrian Dohotaru ● Paul Everac ● Vittorio Holtier ● Horia Lovinescu ● Dan Micu ● Iosif Naqhiu ● Dumitru Radu Popescu ● Dumitru Solomon ● Leonida Teodorescu ● Alexa Visarion.

CASTELUL DIN CARPAȚI

In filmul nostru epoci de entuziasm sînt urmate de epoci de descurajare. Marea ni se pare că marea învîtură e cit de-acă să fie dată pentru ca apoi, dezamăgiți, să constatăm că nici de data aceasta... Este de fapt dovadă că filmele ne interesează mai puțin, că ceea ce vrem este să le vedem, în sfîrșit, devenite capodopere, închinute de cine... Cîneva care ne arată judeca după sumarele procese pe care le facem filmelor, încheiate rapid cu execuții capitale, ar putea să ne creadă din cale-afară de bozași — adevărați nababi în ale artei filmului care, ca niște degustători rafinați, sînt capabili să clasaze producția unui an întreg doar citîndu-și gura cu un deget de vin... Ar fi totuși de observat, că a pune pe ficcare la locul său, nu e de-ajuns și că tocmai cei mai „avuți” intr-ale filmului știu să-și folosească succesele pînă la cele din urmă consecințe — începînd cu succesele absolute și sfîrșind cu cele mai marunte, care nu depășesc o secundă sau două dintr-un film obscuro — știu să urmezească un tel și și oca o treabă la bun sfîrșit...

S-ar putea să mă înșel, dar mi se pare că judecăm fiecare film apărut doar pentru a constata încă o dată, cu tristețe — dar și cu satisfacția că am avut dreptate în indoielile noastre — că, iată, nici acum capodopere n-a apărut... Filmele sînt mai degrabă creații care întîrzie să ne justifice așteptările. Și rezizorii, tot așa. E în privirile noastre critice un reproș mai mult sau mai puțin mut, ca în ochii unui tată care vede născîndu-i-se a zecea fată, cu fiecare naștere devenind mai misogin...

A avut loc, recent, premiera filmului Castelul din Carpați și rezizorii Stere Gulea este unul dintre cei în care ne-am pus mari speranțe. După ecranizarea la Crail de Curtea Veche, realizată la Televiziune împreună cu Andrei Căciulescu, Băleanu și mieși după Iarba verde de acasă, cred că avem obligația să facem la Castelul din Carpați mai mult decît obișnuitul „proces verbal de primire-reecție” cu care întîmpinăm filmele noastre. Filme ca ale lui Gulea, Mircea Daneliuc, Alexandru Tatos, Alexa Visarion, ale lui Dan Pita sau Mircea Verou, Nicolae Mărgineanu, Timotei Ursu, merita mai mult decît simpla înregistrare în acte de constatare, banale certificate de naștere, chiar dacă unele din ele nemulțumesc și chiar contrariază... Sînt experiențe, eforturi artistice pe care, din păcate, nu ne străduim să le înțelegem în toate dimensiunile lor... a fi doar niste creații care întîrzie să ne justifice așteptările. Și rezizorii, tot așa. E în privirile noastre critice un reproș mai mult sau mai puțin mut, ca în ochii unui tată care vede născîndu-i-se a zecea fată, cu fiecare naștere devenind mai misogin...

Nicolae Mateescu
Continuare în pag. a 7-a

TÎNĂR ÎN AGORA Tractoare și grîu

Ritul grîului nu înghetează niciodată. Curse domol și printre mecanizatorii Toader Filip de la S.M.A. Beresti, fără să incurce pe nimeni. Nu-i adevărat cînd auziți că se spune că iarna pe cîmp nu-i nimeni, însumă să uși grîu și nu se poate. El este învingătorul zăpezii, arată drumul pe unde s-o ia visele să ajungă mai repede la copii.

Grîul se tine de oameni buni. Să vedem de ce.

— Dacă v-ar scutura cineva miile, atunci din ele ar cădea pînă, una după alta...

Toader Filip înțelege cum devine treaba cu „scuturătorii miilor”, face cum trebuie legătura cu pînă, iată însă că nu-l rabdă inima și, cumva pe furis, își privește miințele.

— Pămîntul te năcălește dacă nu-l muncuști cum trebuie. Iți dă și el după cum calci, dacă ești numai cu vizița la cîmp, sau cu gîndul în altă parte. Iși vede și el de ale lui...

Cugetă Toader Filip în bațoia unui firicel de vînt, iscodindu-mă să afle dacă am înțeles tot ce a vrut să facă, apropiindu-mă pas cu pas de meseria lui.

— Ascultă, îndulecește repede cîteva cuvinte, în cit timp poate ajunge un tînar care se îndreaptă spre tractor să se compare cu dumneata?

Ion Trif Pleșa
Continuare în pag. a 7-a

Din liniștea rondelurilor

Mă gîndesc adesea la mare, la „miscătoarea mării” sîmurăzate, „magazinul” de mi spectaculoase furtuni ce bîntuie întinsul pustiu de ape cutremurîndu-afundele palate de mărgean, fără ca vînd ochi să vadă fenomenul : și de fiecare dată cînd valurile răvășesc tărîmul sau, obosite, ling lenesele plaja, nu mi le pot închipui decît acompaniate de vocea profundă a lui Dinu Ianculescu, artistul care pare a le descînta sau bicuți cu blîndețe glasului său, la fel cum numai dansătoarele clopotelor din copilărie sulberau norii amenințați împingîndu-i departe în munt.

Poet de rară discretie, Dinu Ianculescu slujește poezia nu numai ca inspirat interpret al marilor opere, dar mai cu seamă prin propria creație aureolată de meditație și de un calm dinamism al imagini. Volumul de Rondeluri pe care ni l-a dăruit de curînd este rodul unei prezente nostalgici cu polii îndreptați nu numai

Umblu prin lumină

Umblu prin lumină și lumină sînt Leagăn de spice în adîncul de seară Acord de muzici grave țîșnite din pămînt Cînd semințele prînd să răsără

Ca soarele în ziuă cobor și mă închin Secundelor mai pure și visului lucid Cu ficcare val luntînd înspre Comună Cîrmaci, busolă, far și crez îmi ești Partid

60 de primăveri — și înc-o mie Să dăinuiești cîrmaci neîncîrnat Prin pilda ta — de-a pururi torțî via Prin pilda ta și-a primului Bărbat.

Viorel Varga

Ilie Boca : „Vis”

CINTEC

Slăvite cal, tu, n-ai murit de tot ! Invălmășeala vremilor trecute Te-a desenat pe vrute, pe nevrute, frumos-de la copite pînă-la bot.

Cabot de amintiri, ca o sifală răpus-n noaptea-noapților ce-a fost, te-torci cu ruginita ta zăboala ca o sîdare-a prețului de cost.

Cit ne-a costat înmormîntarea-ți rece ca un secret semnat pentru tehu în veacul ăsta care se petrece spre undeva, tu vino să ne spuți !

Ridică-ți minții, paste-ne păcatul, și-n răbubnirea ta fără egal, fă, rogu-te, să revie satul, uitat, huiit, dar vesnic tînar cal.

E ceasul sînt și regășirea noastră ! Noi viețuim aici de mii de ani și am păstrat puternic și castă țara aceasta, toluși, de țărani !

Mircea Micu

JURNAL DE POET Rășinari

Cu două buchete de garoafe roșii în mîini împreună cu poetul Ion Gheorghe, am intrat în acest sat străvechi românesc în dimineața zilei cînd genialul poet Octavian Goga împlinea o sută de ani de viață. Străbătînd pătura de stînci ca pe o vîmure cosmică ce — desparte cetatea Sibului de matca satului, intram într-o lume arhaică și eternă, plină de viață și frumusețe. Dealurile roată, încercate de nenumărate turme de oi, cu miei după ele, printre holde și arături de primăvară, ațîșesc în pădurea de brazi ce înfruntă mînișii oerzitori de departe. Ce a crescut aici cu vremea este viața, este satul plin de copii, sat de oieri din vremi imemorabile, oameni voinici și harnici din vitalitatea cărora lorga spunea că poate renaste oriînd întreaga noastră semînie. Satul s-a extins la ora de față, peste o mie cincizeci de așeni lucrează în oraș fără să fi scăzut turmele, fără ca oamenii să-și părăsît portul țărănesc al negru ce împodobește și astăzi ulitele acestei republici țărănești, temelia aristocrației românești prin veacuri de oprîmări ce le-am purtat fără împuninare de ființă, cum ar spune Noica.

Casa poetului, în care a dormit și tînrul Mihai Eminescu înainte de nașterea celui care-l va urma ca un profet, păstrează pînd astăzi, deși încă nu este muzeu, cum ar trebui să devină, prin grija jertfitoroase a urmașilor vrednici, dar și a acestei femei din sat, bătrîna de acum, Ana Marcu, apropiată familiei Goga de la începutul veacului, în care fără nici un leu din partea cuiora, este sufletul păstrător al acestui loc istoric pentru poporul român, unde s-a născut nemuritorul geniu al Unirii tuturor Românilor. În grădina casei sîngerează încă rădăcina bradului sădit de mama poetului în zua cînd pruncul a fost boțezat și care și-a păstrat falca pe podoba, vreme de aproape un veac, fiind doborît după război fără mîd.

Am îndrăznit în această dimineață de primăvară cînd poetul național împlinea o sută de ani, să cumpărăm un puț de brad, să-l așezăm în locul celui dispărut. În grădina casei acestuia, printre cele istorice ale poporului român, lefuit de monumente, mai ales aici în Transilvania, unde marii noștri înaintași, unii trași pe roată, alții morți în exil, a fost dat să nu lase multe urme pămîntesti. Sărbătorindu-ne înaintașii, ne sărbătorim pe noi înșine, învîduim cum se cuvîne să viețuim în spirit jertfitor pentru proșpătirea semenilor noștri.

Ioan Alexandru

Literatura S. F.

Inția cercetare românească pe tema literaturii „science-fiction” este produsul lui Florin Manolescu, critic tînar remarcabil, universitar cu temelnic informat, modest și serios, aplicat și ferac aventurier în antreprenul literar. Omul însuși, de o curiozitate rară, politicos și cu un „ce” candid în privirea piezisă, dar nu vicleană ci a unui iremediabil timid, are ceva din acest aer de savant cu apariții publicistice rare, însă cu atât mai prețioase. „Literatura S.F.” este a doua carte a lui Florin Manolescu : înțila, întîmpinată cu relativă lărire, despre „Poezia criticilor”, era mai degrabă o antologie reparatorie și studia un caz principal de „violon d’ingres”. Era totuși, destul spre a vedea îndărătul „îmîdității” lui Florin Manolescu un spirit iscoditor, greu de împăcat cu ideile preconceptuate și, în sfîrșit, curios în a rezolva cazurile ignorate în chip curent de o critică literară cu prejudecăți.

O astfel de prejudecăți așază criticul acum sub microscop căci „literatura S.F.” n-a ieșit, în cluda sfîrșitului unor entuziaști din condiția ei de producție minoră, fixată, e drept, de unii foietonisti prea grăbiți în speculații jurnaliste. Intruic ar un aer „neralist” și „futurolologic”, o astfel de literatură este clasificată printre speciile minore, defectabile și care stimulează, cel mult, iubirea cititorului mediu pentru lectura organizată. Observația aceasta, curentă în critică, nu decurge în fapt de nicăieri, căci la un examen detaliat obiectiv se observă că „Literatura S.F.” are o notă izbitoare estetică, este sistematizată fiindcă și care stimulează, cel mult, iubirea cititorului mediu pentru lectura organizată. Observația aceasta, curentă în critică, nu decurge în fapt de nicăieri, căci la un examen detaliat obiectiv se observă că „Literatura S.F.” are o notă izbitoare estetică, este sistematizată fiindcă și care stimulează, cel mult, iubirea cititorului mediu pentru lectura organizată.

Cu astfel de prejudecăți avea a se confrunta Florin Manolescu (în urma lui Ion Hobana, science-fictionistul nostru perseverent, popularizator din spela lui Victor Anestin sau a lui Ioan Barac) și este fapt sigur că operațiunea lui critică a triumfat. Avem, în fine, în Florin Manolescu pe teoreticianul nostru în „science-fiction”, un mic Dabul Savin la propozițiile literaturii române. „Literatura S.F.” are un aer monografic globat (este, mi se pare, teză de doctorat) și Florin Manolescu a operat, ca atare, sistematic. El clarifică inițial domeniul ficțiunii științifice și lămurește denumirea de „science-fiction” cu originea ei controversată (Sam Moskowitz are un studiu în această chestiune, utilizat și de criticul român). Din „onomastic” deducem și originea propriu-zisă a „literaturii S.F.”, izvorită, se înțelege, din călătoriile miraculoase și din po-

Artur Silvestri

Continuare în pag. a 7-a

CONFABULE

Un țaran trece strada (II)

Avenit în oraș să stea cîteva timp cu nepoții. Cîi sînt copii lui plecați la școală. Dis-de-dimineață, obia ce se trezește și se uită la cer pe sub palmă să vadă dacă plouă sau nu. Altfel, își vede de treabă. În sfîrșit...

Intr-o zi, cel mic îi zise :
— Tată, astăzi mergem la Muzeul satului, așa a zis mama.
— Ai ?
— La Muzeul satului ! Tipă cel mare.
— Ce-i aia ? întrebă bătrînul din bucdării, unde flerba laptele, ce sat mai e și ăsta ?
— Hă, hă, hă, rise fals cel mare, e muzeu, nu sat !
Pînă la urmă a înțeles, i-a îmbrăcat frumos pe cei doi iezi, și-a pus pătăria mică și neagră pe cap, în picioare bocancii noi, primii din pomana unui văr, și-a pieptănat mustata, uind-o cu puțină apă. Au coborît pe scări — bătrînul încă nu mergea cu lîftul — au luat cuibucul, pe urmă tramvaletul. Cel mare stia drumul și-l țira pe bătrîn de mînd după el. De cealaltă mînd îl trăgea înapoi cel mic. Părea răstîngînt între cei doi copii, i se descheiea haina lăsină să se

Iulian Neacșu

Continuare în pag. a 6-a

Virtuțile inefabile

Imnică, sensibilizată extrem de nostalgia paradisiului pierdut, grandilocventă cel mai adesea, folosind doar cîteva simboluri care pot acoperi un spațiu liric imens, niciodată complexată de artificiale retoricii „goale” și totuși „echipată” întoideana în armura de purpură a melancoliei inexprimabile, poezia lui Dan Verona exaltă virtuțile inefabile. Evidentă în primele volume, atitudinea aceasta e luată în posesie ca un teritoriu sufletec unic, ca intruchipare a profilului spiritual care, iată, trebuie apărut acum cu străngînd, salvagardat. În Noaptele migrațoare (1972), forțat echilibrat volum de debut — la puțină vreme contemporani se poate înregistra o carte de debut atât de bine alcătuită sub strict aspect profesional —, apoi în Zodia măslinei (1974), poezia e cîntăreț „murind pe lîră”, fericitul „păstor de albine”, eternul slăvitor al „popoarelor de poezi” care „cîndva trăiau în imnuri”, al măslinei, cornului de aur, trandafirului, fluturului, simbolizînd pe rînd : „fertilitate, pace, încredere”, „putere, rezistență”, „principiu feminin, generativ sau perfecțiune, dragoste spiritualizată, inspirație, vanitate, victorie”, „suflet, moarte, imponderabilitate”. Invocațiile sale se îndreaptă fie spre figura Greciei ideale, ale cărei virtuți culturale sînt simțite prototipal prin intermediar simbolic (lîră, măsline, turme, albine etc.) fie spre pasnica năzduită a edenului matern pierdut. Erosul, slab reprezentat, este mai ales o variantă a nostalgiei materne, forma reală a unei iubiri. Comparatia cu Holderlin, făcută de Alexandru Paleologu, posibilă — e adevărat — nu numai tematic, ori cum riscantă și deloc binevenită personalități în creștere a poetului, s-a dovedit a fi de minimă rezistență. După Cartea rînelor (1976), antologie de pseudo-evocări lirice, de gust indolent, Dăți ordin să înflorească magnolia (1977) e cartea în care se anunță o tîburare a fonului paradisiacale virtuți ale spiritului, candori cucerite prin lungul exercițiu inefabil, se vad atate de bombardament „atomic” al secolului. Ultimele acoperă ca o plasă de sîrmă ghimptată pădurea de trandafiri a poetului. Titlul acesta este o falsă ironie violentă, o descalțare, un „uciel”. Magnolia devine, printr-un singur text, simbolul esențial al Naturii, intruchiparea idealului, pentru că, nestrînă de un posibil spectru simbolistic, imaginea acestei suave plante tri-

Costin Tuchilă

Continuare în pag. a 6-a

Gheorghe Pituț

Continuare în pag. a 6-a

CRONICA LITERARA

MARA NICOARĂ: «Obiectele verii»

fructele care au fost vreo dată pe acest pământ... (...) In mine s-au strins toate muzicile instrumentelor, toate cuvintele oamenilor, cîrpițul păsărilor, țipătul tăcut al florilor, ce ureche albă cit marea am fost, in care a căzut tot zgomotul acestei lumi... Parfumul tuturor simplitilor care au fost parfumul strugurilor coapte, parfumul pielii lui Dumnezeu, toate parfumurile lumii ar în mine ca un rug».

In poemele-poeme și in poemele in proză din a doua jumătate a volumului, care conciliază formula aforistică și invocatia lirică, se realizează unificarea acesei aspirații a conștientului prin simțuri cu tot ce este proaspăt, viu, parfumat, colorat, aspirație potențată de conștiința precară, de iminența dispariției. Este o nevoie disperată de bucurie, dar disperată fără stridență și fără accentuarea patetică dilucidă: «Nu ajunge simpla celebrare a cîmpului, ca ea să nu se prefacă in pulbere / Nu e de ajuns să sărbițorești un crin ca el să nu te topească in materie moartă. Nu e de ajuns să lubești ceva: o rochie, o ființă, o cetate, o mare, ca ea să nu ajungă mai devreme sau mai tîrziu in pulberea de aur a norilor, in pulberea de aur a pămîntului. Să nu bucurăm atît de viață, Să ne bucurăm, chiar dacă nu înțelegem, cînd timp se trage ingerul de mîna atuncî cînd trecem strada. Cit timp lubești coapte au înfrîpi in miezul roșu, dulce, simburii vittoarelor lubești».

Bucuria existenței este subminată de spaima trecerii, de unde frecvența imaginii ceasornicului devorator, de unde obsesia destrămării, scuturării, dezagregării. Poezia Marei Nicoară pendulează între lauda lucrurilor și neliniștea pentru existența lor. Adierea neantului vestește unecori florile, timpul ronțaje obiectele. Natura vindicătoare ascunde devorarea ființelor de către ființe: «Chiar și in grădina există lupta pentru soare / Florile mari le înghiți pe cele mici / Castraveții mari înăbușă castraveții mici / trei vrăbi abstruse ciugules grăunțele unui popor de vrăbi cenușii».

Reversul civilizației maculează spațiul bucolic. Reversul spiritului poeziei vesnice doritoare de prospețimi și de purități florale. Este sentimentul tot mai frecvent la poeții contemporani, îndeosebi la Petre Stoica, dar pentru Mara Nicoară neliniștea firească intrucuit atresuna vizează nu numai obiectele supraviețuitorii, ci și pe acelea ale existenței lirice.

Timpul este însă obsesia dominantă a registrelor secund, imaginea de contrapunct constituindu-se nu in modalități elegiace, ci — paradoxal — tot ca simțire directă. Truoul devine o arțeziană a clipelor, o eforescență aroare sarbătoarească. Se naste un peisaj metafizic: «Urcăz simetric, ascendenți, bețe albe / Si marea in deoartare, ca o bilă de sticlă. Se face inventarul frunzelor: / Lipsesc tot mai multe, in orașul din piatră albă / Pleacă din noi

ANDREI ROMAN: «Omul nedesăvirșit»

creță mindrie / de-a fi cu picioarele pe pămînt».

In registrul erotic, nedesăvirșirea este o fată a zădărniciilor, argument intru denudarea unui mecanism existențial dezolant: «Să simți sub degetele pălăndii paloare a disperării / Să simți cum lucrurile se chinuiesc / in mizera lenenurie / Să răbdăm fațetele plăcerii / numite și ale rușinii, / Să fim mai departe nastormit / uități in adolescență // Intre noi teama se dez-lăntule / și tăcerea. / Plecărîm și apoi țe se face foame / și apoi dorșii / și apoi o luăm de la capăt / cu mine, cu tine, cum se întîmplă / fără dozebire» (Să simți). Erosul înseamnă aici, departe de sine, alienare sau alunecare in infernul din cellații. In poezia filosofică (termenul e, poate, pretentios, dar chiar despre asta e vorba) tema capătă, pe de o parte, atributele fatalității, pe de altă parte, pe cele ale normalității: «Ve-ghez la eșecul minii neînvătate să vorbească, / imi doresc o armură prin bunăvoința fantelzii, / minuiesc intristarea-mi in labirintul / in care ne destrămăm pentru a fi. / Si ajunși la destinație nu mai simtem decit o legăndă.» (Bătrînu bibliotecar). Reunirea contrariilor in spațiul poemului îl dă acestuia tensiunea interioară, gata mereu să se descarce. In spatele monotoniei studiate, ce amintesc de versurile lui Mircea Ivănescu. Această „tehnică” are nevoie, pentru acumularea conotațiilor, de desfășurări ample și de aceea, nu este întîmplător faptul că cele mai valoroase poeme din Omul nedesăvirșit sînt cele de dimensiuni mari. Cu cine trecem prăpastia, Bătrînu bibliotecar, Atlantis, Tărîm european, Q.E.D., Lecturile prinului. Este și locul unde, cu necesară impudorie, poezia apează lumea sub semnul înșurubării, se îndoiește, deci există. Și invers: «Aș arunca un pod peste acest

intuneric. / Si dacă dîncolo începe tăcerea? / Aș arunca un pod deasupra tăcerii. / Si dacă dîncolo te vei întîlni cu tine însuși? / Aș arunca un pod deasupra memoriei. / Si dacă dîncolo începe pătimirea? / M-aș arunca in gol. / Ca și într-o întimitate neîngăduată / cu o floare lingă care îmbătrîneșii ascultînd tremurul care înconjoară fugitului» (Q.E.D.) Titlul poemului din care am citat imi oferă prilejul de a semnala una dintre limitele cărții in discuție. Persistă aici (reminescența a debutului) un exces demotivativ, un efort păgubitor de a trece ipoteticul poetic, versosimilul, in adevăr existențial și chiar in normă. Demonstrația ex cathedra nu întretine însă decît vagi relații cu poezia, iar explicarea sensurilor chiar in poezie face, ce-i drept, inutilă critica, dar și refuză totodată lirismul. Lirismul se află in pericol și dînc un alt punct de vedere. In poezia lui Andrei Roman este vizibilă unecori situația celui liric pe o poziție existențială de factură romantică: inundat de tristețe, amenințat de scindare, solitar, dezabuzat, cinic. Să mai adăugăm aici și o gesticulație ușor teatralizantă pentru a înțelega că, pînă la clișee și desuetitudine, nu e de fapt decît un pas. Poezia nu-l face, dar, de cîteva ori, pozițiile aflate in situația amintită nu sînt decît compoziții stilizabile, fără relief expresiv și, prin urmare, sub cota valorică a volumului. Iată un exemplu de acest gen: «Ce sinur mă aflu și simt / că merg cu minile goale / țiparul durerii îl mint / și nu văd că nu sînt deștinat o poezie și spin / și critice / de chipul ce trebuie-ascuns». (Chip). In aceeași serie intră Si noi, 10 noiembrie, Părul tău, Subțire, chiar dacă in fiecare putem descoperi un vers frumos.

Dintre caracteristicele debutului, noua volum a lui Andrei Roman mai conservă una: li-

timpul / Mișc degetele și timpul zboară din mine / ca o lumină aurie / Tîșnește, gîlile ca un izvor. / Rămîni tu / mai puțin / Din toate lucrurile lumii se evaporă timpul / Rochiile devin tot mai palide, / Muntele lutos se macină / Florile de aur alunecă in nori».

Eroziunea timpului este agravată de actiunea distructivă a banalității, triviale, a servitului unei realități care nu este numai generoasă, ci și meschină. Urful și frumosul sînt conceptele care se înfruntă permanent in poezia Marei Nicoară. Urutul neacceptat l se opune decorul elaborat, barajul creat din obiecte frumoase, din obiectele celebrate. Nevoia de puritate se afirmă mereu, tradusă prin lumina interioară («Sint atît de luminos și pur»).

In acest registru al realului degradat se consumă sentimentul unei vulnerabilități care inhibă elanurile expansive și se produce un recul in spațiul încheiat. Poeta are senzația că i se sustrage clipa prezente înaintea de a se fi bucurat de ea, că i se răpește integritatea lucrurilor, că arde starea de grație.

Fondul structural al poeziei este însă fundamental optimist. Rispirii l se va onune declubrea, floare galbenă iluminind ceturile, spațiul protegător construit din obiectele adorate, «obiectele verii», credința in capacitatea civiltății de a scoate lumea din intuneric. Increderea in «vesnicia lucrurilor, ființelor, secun-deilor» se dovedește mai puternică decît deznădejdea. Intre expansiune și izolare cistigă cea dintăi, grație unui temperament liric hrănit de reimpresionate energii. «Atita timp cit există mecanismul miraculos al vietii in porumbel, / In furnică, in cai, in ierburii / Merită să trăiești, ca o pasăre, in fiacă».

Eroziunea trivității este rezolvată prin gestul spontan insolit, neșus, prin recursul la imaginari, prin care poeta își îmolinesc nevoia de feerie și de sărbătorec. Fantazarea vindică melancoliile, restituind viziunii simplitatea și vizuarea. Cînd sufletul este pustit, năvălesc turme de inercă care readuc dimensiunea mitică, înstrăinată de rutina cotidiană. Înfiorec cu poezie crîn, cad cu zgomot surd fructe grele, sau se caută și se găsec. «Iurcîi năstruc-nice».

Mara Nicoară nu și epuizează formula lirică pentru că și reglează suflul poemelor cu ritmul ieratic, pe o durată scurtă, obișnuită. In disticholă, concordanțe, asonante, rime, înflorire verbală. Deși profund senzuală, poeta posedă o cenzură interioară care conferă poemelor echilibru, nelăsîndu otațismul sau euforia să emită note acute. Obiectele verii este un volum in care curajul sincerității netruccate, al simplității neșocitate și al bucuriei compensatoare funcționează ferici, cu proiectia in imaginari și cu rafinamentul desenului unor embleme ale stărilor emoționale transpuse intr-o poezie de calitate.

Sultana Craia

CARTEA DE DEBUT VUIETUL SOMNULUI

Cel mai nimerit titlu pentru o poezie în car-tea? Nicolae Panaitie nu se pare a fi meteo-ropozit din una dintre desprindele Norului de marmură. «Mai rămîi la mine s-ascultî Vuietul somnului», spune poetul au-gerind săle vote, spiritul cărții sale de debut. In-tr-adevăr, Nicolae Pa-naitie, voce poetică dis-tinctă, scrie versurile ce ex-primă o stranie încrește, o scădere de amplitudine și o estompare, ce ne amintesc lumea de fum a viselor. Bîntulță parcă de un frig mare, lumea poetului resimte o scădere melancolică de vitalitate, amintindu-ne de atmosfera din Infernul discutabil al lui Ioan Alexandru: «...cînd mîi o din / Gonaci se-acuscuseș... / Viperă blînde le străuau picioarele — gonasi / Cădeau pe rînd in somn îndelungat; / De cealaltă parte a rîului / Co-răbierii îmbătrîneau așteptînd, / Pesti zăceau in năvoade / Copilii plîngeau.» (Fragment)

Cetease profet se desprind lent din înălțurii de cuvinte ce par la îndemîna o din / cărmînd transluide se înaltă ziduri opace, dar avînd frumusețea lor secretă: «La umbra norului de marmură / Numai acolo / Cuvintele coștlu-lu / Vor fi scrise / Cu litere de purpură / Pe zidurile catedralilor vor fi / Scrie mereu — / Pînă cînd acoperșurile / Se vor aprinde // In-cendiu, da, măretul incendiu / Al amăgîtoare-lor laude! el / Ne va desăvirșii frumusețea bănuitoare. (Norul de marmură). Cuvintele, de parcă buzele celor care le roștesc ar fi peocetute de o necunoscută suferință. Obiectele lirice sînt in-cendiate, se ivesc versuri ce apăsă asupra cititorului impresia unor lucruri ale căror contururi se in-tervedă vag dîncolo de norii uitării. Există in cartea lui Nicolae Panaitie poezii care sînt parcă istorisirii ale unor vise. Din ele se închează încet o mitologie personală, nicodată precizată, nădădînd încredințarea într-o lume în care inor desene ferme. Iată un vis format din cuvinte, un vis al imposibilității alăturării, care, departe de a îngrozii, strecoară in cititor seninătatea: «...Dansatorule, descoperă-ți capul — Și nu mai ride / Părul, vezi, țe-a căzut, / Dinții, vezi, / Nicodă, jocul misterios al tăriei în versu-ricie transparentă. Este semnificativ un Fragment, unde este imprumutat un ton colocaliv, care nu aderă cu nici un chip la tonalitatea vo-lumului: «...Da, da, o pilnie / Pe care nu știu dacă / O voi mai împrumuta cuiva. / De multă vreme ea răsătoră / In narurile marilor / flo-tilor / Socrate și Platon in prezenta / Se îm-brățisau cu prietenii / Ca niste vepre imbol-năvite subit de blîndețe. / Marele scandal pu-blic / Din seara trecută / Avu loc doar din cauza el / (O dădusem măștii Teodora, / Vinzătoarea de borg) / Asadar / In fiecare zi o pilnie îți trebuie / Pentru avertarea / Pentru un simplu motiv de-a jubi / Bunătatea fiarelor».

Mai puțin convîngător este poetul atuncî cînd recurge la o recuzită lirică. Cînd apar aluzii înveștite, ceva scade in intensitate, se deterio-rează, jocul misterios al tăriei în versu-ricie transparentă. Este semnificativ un Fragment, unde este imprumutat un ton colocaliv, care nu aderă cu nici un chip la tonalitatea vo-lumului: «...Da, da, o pilnie / Pe care nu știu dacă / O voi mai împrumuta cuiva. / De multă vreme ea răsătoră / In narurile marilor / flo-tilor / Socrate și Platon in prezenta / Se îm-brățisau cu prietenii / Ca niste vepre imbol-năvite subit de blîndețe. / Marele scandal pu-blic / Din seara trecută / Avu loc doar din cauza el / (O dădusem măștii Teodora, / Vinzătoarea de borg) / Asadar / In fiecare zi o pilnie îți trebuie / Pentru avertarea / Pentru un simplu motiv de-a jubi / Bunătatea fiarelor».

Dîncolo de elementele ce care le-am amintit se conturează treptat o poezie a sôvîtoarelor parabolice, nicodată deose de pînă la capăt, a cuvîntelor de întelecțiune neîncheiate pe deplin: «...Tu, care îți porți / Umbra in brate, / Oprește-te // In jurul tău / Scoțile s-au înmulțit, / Desgatu-urile au dispărut. / Chiar umbra din bratele tale își schimbă / Culoarea verde. // Tu, care / Ți-și părășit iubita / Pentru a îngrîji marea cerului cir-culu. / De ce nu treci pe la mine?»

Mai puțin convîngător este poetul atuncî cînd recurge la o recuzită lirică. Cînd apar aluzii înveștite, ceva scade in intensitate, se deterio-rează, jocul misterios al tăriei în versu-ricie transparentă. Este semnificativ un Fragment, unde este imprumutat un ton colocaliv, care nu aderă cu nici un chip la tonalitatea vo-lumului: «...Da, da, o pilnie / Pe care nu știu dacă / O voi mai împrumuta cuiva. / De multă vreme ea răsătoră / In narurile marilor / flo-tilor / Socrate și Platon in prezenta / Se îm-brățisau cu prietenii / Ca niste vepre imbol-năvite subit de blîndețe. / Marele scandal pu-blic / Din seara trecută / Avu loc doar din cauza el / (O dădusem măștii Teodora, / Vinzătoarea de borg) / Asadar / In fiecare zi o pilnie îți trebuie / Pentru avertarea / Pentru un simplu motiv de-a jubi / Bunătatea fiarelor».

Voicu Bugariu

*) Nicolae Panaitie: «Norul de marmură», E-ditura, «Cartea Românească» 1981

COMPENDIU

JURNALUL LUI PETRU COMARNESCU

Cu un titlu adecvat și inspirat: **Chipurile și pri-visiile Europei**, Editura «Dacia» din Cluj-Napoca restituie spiritualității ro-mânești o parte din me-morialistica lui Petru Comarnescu, omul de vo-catie și „personalitate” sînt de prim rang in cultura românească din ultimele patru decenii, cum îl de-finește **Argumentul**. De fapt, meritul principal în „descoperirea” celor două volume este, în opinia lui Petru Comarnescu, o-cum Petru Comarnescu îl re-vine distinsului literar și om de cultură Traian Filip care, cu migală și pîncepere, a desputat aceste pagini necunoscute pînă acum de noi. In mod concret, Traian Filip ne pune in leagăna cu structura și conținutul cărții și a concepte valorice culturale. Itinerariul european al lui Comarnescu mijloceste o cunoastere de adîncime a fenomenului de creație in genere, a cîlei europene și românești, prin implicare. In-telegem astfel de ce Comarnescu gînditorul, ar-tistul și omul nu de-a gîrbă, ca alți confrăți de generație, să se pronunțe pînă la capăt și a verificat cognitiv sursele artei și autenticele valorilor. Mai întelegem apoi, cum subliniază Traian Filip in **Argument**, că: «Jurnalul nu este jurnal decît in parte, memoriile lui adăsea turturna unor ro-mane observabile sînt întena colorate de un temperament neliniștit și efervescent».

Fie că e vorba de Italia, Franța sau Elveția, de orașe ca Zurich, Basel, Berna, Padova sau Venetia, pretutîndeni autorul dezvăluie funcția activ generatoare a unui europeanism cultural, menit să consolideze conștiința, să releve atitudinile și convergențele in sfera unui ideal co-mun. Căci, ne spune Petru Comarnescu, «omul ar fi, și schimbările, și continuitățile se sesizează greu, dacă nu pătîrziți in inima lucrurilor, in inima oamenilor, in articulațiile realității». In-tr-adevăr, întîlnim in paginile cărții motivele perene ale culturii europene in solidaritatea lor originală, de la Pitagora și Platon, la Petru Șan-Marcu și paleatele ce se insiră pe malurile splendidele Canal Grande din Venetia, pînă la minunatele creații artistice ale Parisului sau expozițiile ele-veliene care umesc. Pretutîndeni întîlnim o con-știință de valori, momente ce seamă ale gene-zii acestora, confirmări sau discutii, polemici și consideratii statornice ori pasăgere despre om-neni și artiști. Pe cîntănta noastră se perina o suită de evenimente înregistrate de percepție, acută a memorialistului și truce în dialoguri culturale despre oameni și opere, fiș și o vorbă de gîndire cu stăruitor Gheorghe Brăncuși, Șer-șu Celibidache, Tudor Vianu.

Sintem, asadar, in posesia unei lucrări-docu-ment, mai mult decît evocatoare, intrucit desclif-rează aspirațiile lăuntrice ale creației de cultură europene pe traseele unor tradiții cunoscute, dar care sînt confirmate încă o dată de un avizat. Facem cunvenția menționa.

Vasile Vetsianu

critica lui Lucian Raicu a fost apreciată pentru originalitatea punctelor de vedere (Gogol sau fantasticul basalității) și pentru abilitatea autorului și finețea analitică dintr-un eseu de real for-voare intelectuală precum „Experiența lecturii și practica scrișului”. La aceste date trebuie să adăugăm faptul că opera literară a este inves-tigată atît in literalitatea ei, cit devine un „pretext” pentru a „arata” in apăsător (1980), dar in mare, dar in supran, unui citad proces anamorfotic, ce le deformează și ne relevă cealaltă față a demersului și „pedago-giei” sale critice. Deci, făcîndu-ne curaj și pătrînzînd de urmele lui Lucian Raicu, „prin-te contemporani”, vom constata că titlul pînă devoțune este, fără îndoială, o simplă culogere de cronici literare și recenzii „de întîmpî-nare”, grupate aleatoriu, fără un minim efort de sintezare și generalizare, după utul cri-teriu, cărți de proză, de poezie, de critică. Dacă ne uităm, de pildă, asupra ultimei secțiuni a cărții, observăm că Eugen Simion, cu interesan-tul său jurnal parizian stă alături de Eros și Utopie al lui Marian Papahagi, articolele și însemnările lui Mircea Zăcutu (Alte lecturi și alte zile) de cronicle teatrale semnate de Va-lentin Silvestru (Clio și Metopome) etc. și conform aceluiași logic stringent, in final, „un portret” (Tom Caragiu. Treacă la mat-ria propriu-zisă a volumului și la metoda ana-litică, grunțul despre proză este mai mult decît edificator. Pentru orice eventualitate, croniclele sale emană dulci arome adjecti-vale, noul și roz de aprecieri favorabile, sau parfumurile tari, exotice, ale superlativelor relative și absolute. Gradul pozitiv sau compa-rativ îl produce o adevărată îndospozitie, atuncî cînd există, corectîndu-l imediat cu un „obști” sau „excoțm”. Genul practicat cu devoțune este, fără îndoială, o simplă culogere in anul critic, unde autorul realizează opere de vîrf, adevărate exerciții de virtuozitate. Demn de tot interesul ne apare, in acest sens, articolul „Cuvîntul și opera” consacrat roma-nului. Cel mai iubit dintre pămînteni, opera indiscutabil de prim rang a literaturii române. Dne in locul unei abordări lucide, echilibrate, nuanțate, care să demonstreze argumentat dimensiunile romanului, importanta sa capită-lă, Lucian Raicu dezvăluie un potoz de enunțuri admirativ-ex-„amativ” ce compromit și ideale se „obști” pînă la o încredințată temă rozetă in abisul și irațional, cucerirea sensului, falsă înțentă a răului. Prin urmare, proza lui Marț Prea este in cadrul unui singur articol, „mare” (de saote ori), „excoțională”, „extra-ordinară”, „absosut magistrală” (o, ducele

LUCIAN RAICU: «Printre contemporani»

vremi ale gramaticii b „fascinată”, „senzatio-nală”, „capodoperă de maturitate” etc. De la un anumit punct, ca in noul roman, textul se autonomizează și începe să funcționeze singur, proliferînd monstroș in virtutea unei impecabile masinării stereoti-pice: «Episoadele succesive ale romanului re-luie (și înfruntă) erotice (Nineta, Romulus, Căprioara, Matilda, Suzi) indică in Marin Preda un mare poet, și, totodată, un mare detrac-tor al iubirii, un iluminat al convingerilor că dacă „dragostea nu e, atuncî nimic nu e”, și, totodată, un septic, un artist al frumuseții dar și al uritului, dișocșet al plentudinii și al potozului, al încoțării îndrăgostite și al imposi-bilității de a iubi. Dîncolo de toate, un por-tretist magistral: al adolescenței, al femeii necăsătorite, al celei căsătorite, al celei „di-voțate” sau pe punctul de a fi astfel, al can-doril, al perseverenței, al mitocloriei, al absur-dului, discursul lui Lucian Raicu și-ar găsi o motivare decentă pentru că, altfel, avem impresia unui retor sofist. Cu atît mai mult cu cit urmărînd și modul de tratare a unor scriitori ca Teodor Mazilu, Radu Cosasu, Sorin Titel, Norman Manea ș.a.m.d. se observă că tonul și accentele nu se schimbă cu nimic. Dacă la Sorin Titel ampla analiză ce i se dedică este în mare parte motivată de realitatea operii, la Norman Manea exaltarea este pur grauită. Și aici funcționează mecanismul delirant care trans-formă o carte onorabilă, Anii de cîcenie și

lii August Proslu, într-o sumă a inteligenței și culturii umane. „Un amestec subtil de ar-doare pasională și de știință (sau poate pa-siune), a exactității, de implicare și reținerre metodică, de viziune totalizantă, puternic intu-itivă, puternic afectivă și de cult al detaliului infinit precizat, al nuanțel invizibile cu ochiul liber, preocupat să cuprîndă surzetele întrei și ansamburii de idei, efortul patetic de a ține in echilibru forțele de stabilitate cu cele de instabilitate (...). Rareori o mai mare aviditate a dorinței de celălalt s-a soldat cu o mai ri-guroasă, mai poetică, mai patetică imagine a prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății proprii, după cum rareori o atit de în-versunată patimă a autoelucidării s-a mate-rializat, pînă la urmă, într-o atit de puternică viziune a alterității, într-o atit de emoționantă speranță și realitate a solidarității, a compre-zenței pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se dovedește încă o dată un spirit riguros și sever, pentru că, dacă bunului Homer i se mai admite să doarmă cîteodată, Norman Manea trebuie să fie mereu prezent pe baricadele sublimului și al abstrac-tății, cit în cazul lui Goethe romanian, est ar-rivă. In-tr-adevăr, Lucian Raicu se do

poeme de
a. i. zăinescu

Vinatul curcubeu

Un curcubeu vinat — vinare-n somn, desigur,
Vinare-n vis de vreme ce-i și alit de-nal,
Tot ce-i zăduf, uscat acolo pe pământ și frigul
E ca un lac aici sulfind de la un mal pe
celălalt.

O dulce, dulce lacrimă-a luminii-n fine,
Și-un dulce, dulce țărnițel sub trestii
așezat,
Un curcubeu vinat — dar cine l-a văzut și cine
După aceea-a mai putut și blind să fie și de
neiertat ?
Un curcubeu din care-o țevărie roșie-afalată
curge
Și se tot coc prin el dogori ce-au asudat,
Culoii cu-albaste bale de pământ și-un uger
Din care ca haită sug ninsori ce-au înfărcat

O piramidă geomantă ce urlă să se nască
Și dimpotrivă-n trunchi poartă și rîni și nori,
Un lan de floarea soarelui tot alb și lingă el
o casă,
Niște soldați mușcînd, spărgînd semînțe ca și
gloante-n zori.

Un curcubeu prin care toți ne-am dus sau
ne-am întors acasă,
Un curcubeu numai cu-oglinzi și-o pace-n el
ca de acou,
Cel mai nebul, mai trist cavou pe care-o
rază-lăsa
Și se zidește iar într-un văzduh mai nou.

O scîndură pe gheață

De ce nu te faci tu gheață o marmură a mea,
Un simț al meu, o lacrimă, un curcubeu ?
Tu, stea —
De ce nu te faci stea ?

De ce pe norii care par
Și parte-și fac din miez nu-l duci,
Niște oglinzi mai dincolo și mai departe,
In raza-ardică-a altei cruci ?

De ce-ntrînd călătorim cu schimb
Și ne întorcem albi număidecîț?...
Parcă-a trecut și trece pe lingă noi chiar
timpul
Pe dinăuntru-au ros și ochii și piramide-ntragei
O scîndură pe gheață, de marmură, și-ai.

Doina

Izbăvește, mamă,
Luminează, tată,
Parcă-am fi de-o seamă,
Toți, și dint-odată.

Parcă-aceiași, luntrea
Și nisipul, gura,
Ne-ar fi-mpins pe puntea
Somnului, făptura.

Parcă-aceiași, cercul
Și izvorul, poarta,
Unde-și duce melcul
Ca pe-un țipăt, soarta.

Și aceeași — casa,
Știpii-nalți, fereastra,
De-unde-și sugă raza
Singele, corastra

Niște miei sub leagăn
Și măcești sub grîni,
Sora noastră-ntrăgă,
Luna prin oglinzi

**Ofelia, de la un timp
mă gîndesc la tine**

Ofelia, de la un timp mă gîndesc la tine,
Ce-ai găsit tu la nenorocitul acela de Hamlet,
Ce-ai făcut, nu cu el, ci cu clipele tale,
Ce-ai făcut cu luna de deasupra ta ?

Era într-afac de dulce, spumoasă, desigur,
Că ai fi putut bea o cupă de șampanie
Și luna ar fi fost alveola.

Te-ai fi enervat, mi-ai fi spus verde în față:
Du-te, mă, lasă-mă,
Hamlet, sau cum îți va mai zice,
Nu vezi că îți o hircă în mină ?

Ti-a puterzit inima, deșteptule,
Tot mai speră și mai aperi, neimplinite,
Atîtea iubiri că mi se face de gheață.
Vezi mai bine ce face

Luna, că mie mi se pare că sapă
Mult mai adînc, tot mai adînc mormîntul
Decît chiar feasta lui Yorick.

...Și, la revedere acum,
Vreau să văd ce mai faci.

Exod de melci

Ce-ai mai putea să spui, să mai adaugi zilei
Decît chiar lumea-acum trecută prin ferești,
Decît că niște melci ca turme de senile pline
Au invadat și-oglinzi și tot ce-ți amintești

Că-i o invazie huruitoare, grea, pe lume
Și ni se pun vedete parca foarte-adînci,
Că niște melci iau locul stelelor în spume
Și rod ca somnambuli și aripă și stînci

Că se rotece nebuni încolo și încocoare
Și-ning cu dinamită-n noi și se retrag
Că stăm pe-o rană doar și-o bandajăm
rapace
C-un cimitir mai mult sau mai puțin c-un praf

C-a fulgerat numai și-ai și-ncep să fiarbă
Lungi dietele lor trase ca peste-un catafalc
C-acele stranii arătări nu vor doar iarbă
Și nici doar oseminte-adînci de greieri ce
nu tac

Că niciodată nimeni sub un cer sau altul
N-a mai trăit astfel sub un potop de melci,
Că melcii cînd s-au așezat și-ur și-naltul
Pe dinăuntru-au ros și ochii și piramide-ntragei

Că nu mai e nimic, că totul poate o să fie,
Sau ce-ar mai fi, altfel, ce-ar mai putea să
spui
Decît că după această grea invazie-n cîmpie
Melcilor li s-au ridicat apoi și niște statui

Că nu mai era mult, că totu-și și fost-poate —
Pînă cînd statuiilor acestea să ne dăm mereu
Și ca mîncare-n tot și ca odihnă-n toate,
Să creștem surd pe-un gol osificat și greu.

Și dac-a nins

Și dac-a nins, a nins pe ultima blocadă-a
zilei,
A nins pe ultimul ei fort, a nins ca într-un
pod,

A nins enorm, a nins ca-ntr-o cutie-a milei
Și-a nins și blind, a nins ca printr-un eșafod.

A nins enorm pe ultimul război, pe ultima
Stare de greală-a luminii care-n căldire
Cu undă la noi crucifică chiar aștri
Și malul alb al unui nou înghet.

A nins mareț, nici nu știu de unde-ai-ta
Superbă-aglomerată desvelire ca-ntr-un fulg,
Din niște giște pară-un Capitoliu țipă,
Dintr-o lupoaică sug morminte și se smulg.

A nins uscat, a nins ca-ntr-o ogîndă parcă
Și-a nins și orb, a nins ca-ntr-un ocean apoi,
Ca-ntr-un spital tratat de o zăpădă neagră,
Un trandafir ce-a ars și s-a răcit prin noi.

A nins nebul, a nins fără greșeală-apropie
Și-a mai făcut un pic și ordine-n cetăți,
Ca-ntr-un atelier un sculptor sprijinit în
pleoape

Și răzînd, fierbind cu ele și statui și dați.
A nins pe-ntr-o cutie-a milei și-a nins și blind
Și-a nins și blind mutindu-ne o clipă mai spre
nord.

Brăduț se născuse din preaplînu munte-
lului — mă uitam la el și nu-mi
 venea să cred că rodimem mîndra săl-
 bătucine adăpostită înăuntrul meu.
 EL, BĂRBĂTU, dar rîdea blînd, lăsa-și pal-
 mele grele pînă la înălțimea creștelor noastre
 — pe urmă se apleca jos, jos de tot și săl-
 ta pe-un umăr puil de urs, iar pe celălalt,
 copilul. Adăstam stîngeră doar o clipă —
 brațele puteau, eliberate, să mă cuprindă strîns,
 lîpînd trunchiul pîlpînd tremurător de scoar-
 tă viguroasă. Se delușea duduul infundat al
 singelui alergînd, seva de purpură spîlîndu-i
 înviorător coltoanele ființei. Ne dezodam du-
 pă un timp, dar nu de tot, ne răsuțeam cum-
 va să ne putem mișca și colindam făcîți pă-
 ce-n căutarea rădăcinii. Îi imbușea în-ocpet
 doar laptele dulce de capră — cum își unea
 scîncetul mormăit cu cel al rotofelului sugar
 EL indesa în botul potficios cauciucului prin care
 picura caldă, licorean. Se vesteja fără înfricoșată,
 măhănoasă, dar fără-asprime, chiar palom-
 „Poate rămîne cu noi pentru totdeauna” —
 ogioaim grija lui Brăduț — bătuț se innegura
 cit îi permitea jumătatea de lun-a frunții și
 ochii ca o iarbă nedată la cosit treptate pe ne-
 simțite spre castaniu toamnăte „poate” acela
 era sansa acordată necunoscutului un spațiu
 pentru carul indoielii, să-l purtăm lin, ne-m-
 piedicat.

Zilele alergau măsurate cu aceeași albă fort-
 bucurie — cteodată, în asteptarea lui, ple-
 cat prin ralele care adulmeau braconierii ori
 ca să ocrotească pomii, fragezi de colții ve-
 ninosi ai gerului întărit, mă aștiam între
 Brăduț și jucăria vie, dar trînta lor prietenească
 imi sfîrșea gîtlejul și nu mă încălzeam —
 zadarnic focul — decît la-uzul cîzmelor pe
 grad. Apărea și de fiecare dată tresăream și
 strîngeam ochii — parca mă prîsnea lumină
 dureroasă; gul, zîmbitor, cu părul înclîdit de
 vînt și nea sau frunze vested, făcîme, făcîme
 cîștii pași pînă la poliță ca puștii să-l redea
 lăcașul, se-ntrorice încet-încet cu fața și-
 apoi era numai al nostru. „Să vină ciuta-ntr” —
 strîga, că-l cea mai sperioasă — și cupa
 pumnului prîndea din buzunarul larg de hanorac
 bomboane, biscuții, o portocală — privea
 mea îl țintuia acuzătoare, mă cubăream scob-
 lînd un gol, o cavitate între perne și mă-n-
 tindeam spre ranită — acolo... „la uite, iar
 le-am incurcat” se mira sîrînd, întîrziindu-mi
 nerăbdarea cu mingierii „tu alveva aștept!” —
 și revărsa în jur bucăți de zahăr greu, care
 pomea cînd lemnul le opea căderea. Pe urmă
 învîrtea copilul ca un scîncioș și-l apăia car-
 nea-ndeastă — ursul, ocupat să culegă dulci-
 urile nu-l băga în seamă și nu părea că simte
 ciupitura prietenească de pe ceafă. „El da,
 meriți răsplătit pentru truda ta cu doi sălba-
 tic, în pustiu” — imi volbura încă și înc-
 o dată plețele stîlînd că nu pot să aleg între is-
 plia cărătă cu spinarea locmal de la vale, stră-
 bătînd cîțiva kilometri mohorîți — și dezmier-
 darea lui, de care niciodată nu m-am săturat.
 Să palma mirosind a aer crud și paie ude, a
 vietăți de codru, mă desfăceam fișii, iar lîniș-
 tea grăia cu glasul zahărului rînit și-al res-
 pirării domolite-aurorilor. Cărțile legeau la
 învîrși mai fîrîu, dar nu păstram decît prea
 puțin suflet pentru ele, îl absorbise avid omul
 pădurii.

Vara umblam, îl însoțeam întreaga zi — cînd
 cobora pribeag pe după munte soarele, virt-
 e

**Un munte încheiat
la toți copacii**

**sabina
drăgănel**

...Vino-nea, Papie!
Stai sub un dud. Căldura prăfănoasă
smolcește duduile, mustele sătule
mă lovesc destul de violent și o-
braznic pentru ele. Aștept o masină de ocazie
cu care mă duc acasă. Ducele înnegresc praful.
E cald și monoton. Sint sătul de tară, de aer
curat și de poezie.

Hai, vino-nea, Papie.
Din fața circului, Papie mă privește pe sub
genele mari:
— Aăănn ?

Îi fac un semn cu mina și el se apropie pe un
drum ocitit numai pentru a nu veni imediat.
Papie are personalitate, face cum vrea el, indif-
ferent de situație. În drum se ornește, utin-
du-se aiurea numai pentru a mă face să-l aștept.
E în picioarele goale, cu un malou rupt și mur-
dar, încheșat încă, pe care odată scrisese ceva
de genul „Neptun” sau „Barney”. E murdar și
are două perechi de chiloți obișnuiți, a doua tin-
dînd (probabil) loc de pantaloni.

— Ce faci, Papie ?
— Da' tu, ce faci ?
— Stau, aștept o masină să mă duc acasă.
— Unde stai, tu ?
— La București.
— Ai țigări ?
— Da.
— Să văd...

Papie se joacă acum într-o băltoacă din fata
mea. Scormonește cu degetul mare de la picior
milul, îl ia apoi în palmă și-l dă pe umărul
stîng. Milul cu mireasmă și frustea de dudu
năpădește maiou pe care nu s-ar mai putea cu-
noaște nici o urmă de „Neptun” sau „Barney”.
Se picticește și mă privește fix :

— Dacă te strochesc ?
— Te bat.
— Tu mă bați pe mine, poate-ți dau un
pumn la...
— Hai da.

Papie se năpustește cu o privire crîncenă și
face un pas spre mine. Zîmbetul nîng de pe
față îl înghetează pentru un moment :

— N-am costumul de scandal pe mine. Vrei
să te strochesc? Ce-mi dai să nu te strochesc?
La drept vorbind Papie m-ar putea „strochi”.

— Plencă de-aici, m-am supărat pe tine. Si
întorc capul în dreapta oușă, sperînd să scap
de câteva pete de noroi pe haine.

Papie se așează lîngă mine și amîndoi tăcem
un timp.

— Unde-i ochelarii ?
— I-am lăsat acasă.
— Da' unde stai tu ?
— Nu ti-am spus, la București. Ai fost vreo-
dată la București ?

— 'm fost cu mămică și 'm mîncat mici și'm
băut bere.
Milul de pe maiou i s-a uscat. Ducele tot mai
cald, e cald și mustele învîrșite. Papie zădărnicește

**horia
tabacu**

— Dacă te strochesc ?
— Te bat.
— Tu mă bați pe mine, poate-ți dau un
pumn la...
— Hai da.

— Dacă te strochesc ?
— Te bat.
— Tu mă bați pe mine, poate-ți dau un
pumn la...
— Hai da.

lucitor nu ostenea: din verdele întunecat
cu care se pictau copacii, ici-colo, pretutîndeni,
peste tot, curgeau — ciudate lacrimi — alte
pete, decolorate, albicioase, ori, dimpotrivă, re-
ce-ardînd: trupul nenumărate de gîndăce pe
care zua trufă și ignoră devin cu inserarea
vitejii cavalerii temuți cumplit de umbre. „În-
bătrînitul își pierdă treptat din har” — mi-a
explicat El într-o noapte și m-am înfricoșat la
gîndul că așemeri lor vom rătăci și noi cînda-
va, cu anli, ce-aveam mal bun, mal prețios.
Căci alți și alți cerbi își strîngau boncătulul
lung de nuntă și-alte mirese răsuțeau și alții
coșoi sălbatici gustau din anotimp și alții
erau lupii ce coborau pîndind spre sat...
Iar într-un asfînit ca visina prea pîrguită,
puil de urs, pe care firea îl strîgase cu glasul
tînar de femeală, s-a îndreptat către acel tier-
binte miez al împlînirii; beza am ispășit-o
sotînd pe rînd, la capul lui Brăduț, să-l amă-
gim în povestire plînsul, mîhnirea, jalea pri-
mei pierderi.
Și alle nopți și mingierii — El înghetînd la
tîmple nu zăpădă ci vremea chiar — dar tot
frumos — drept ca un ulm, doar puțin trist
fîrîndă nimeni nu culegea bucițele de zahăr —
călcăm toți tîr pe ele și mîturam a doua zi
o pulbere măruntă, transparentă — cu dumș-
nie o zvîrleam, căci ne scurtase ritualul.
În toamna cînd și El a dispărut pădurea ne-a
părut strălîm — pînă de nimeni care sco-
teau, cînd un trup, strîgînd, dintr-o rădă-
ci și-ozonului — era fără sfîrșit, ca un desert în
care vîlul de nisip îneca urma cea mai apăsă-
tă. Stiam eu și Brăduț că El nu a fugit de
noi, ci doar de moarte s-a ascuns, ca via-
rele l-a prestîmît înrolul — să șterg-a vîr-
durea risipită înrolul, și pentru ceilalți din
sat, milițiile și autoritățile, mister e pînă azi — noi,
numai, noi îl vom vedea, în serile de mai,
după furtuni, cînd ne va însoți cît ține scîlpă-
tul de licurici.

PAPIE

**horia
tabacu**

zei de muste pe picioarele crăpate, pe umeri,
pe frunte și una chiar pe nas. Într-un fel îl în-
vîdez.
— Dă-mi un leu.
— Ce să faci tu cu un leu ?
— Dă-mi un leu. dă-mi un leu. dă-mi un leu
că te bat.
Îi dau cinci bani. Cîntărește bine moneda.
„Asta-i un leu mic, stîl rîsca ?”
Papie are o strunăreată mare în față. Își
strecoră limba prin ea, o vîntură prin aer și, cu
putin efort, atînge nasul de pe care o muscă
zboară speriată.
— Fă și tu așa.
Papie știe că nu pot face așa. Întoarce capul
în altă direcție, mă izornă, se scobete în nas
și privește superior niste copii care se scaldă.
— Știi bă să'nou ?
— Da.
Scuipă în palmă și spune zîmbînd :

— „noată aci. Apoi îmi întoarce lar spatele. E
tot mai cald. Nu trece nici o masină. Sint foarte
nervos. Papie mă domină, el se simte asa de bine
în praf, biziit de muste și striveală de dudu. Ră-
sufierea mi se zvîrcolește prin piept. Papie se
concentrează tot, asupra „leului mic”. Începem
să jucăm rîsca. Îmi ia, la început, ceva bani,
apoi îl letăreșc și de „leul mic”. Eu nu accept să
joace pe datorie. Parcă a înnebunit. Pleacă, se în-
vîrșe puțin prin jur și se întoarce cu capace,
cioburi colorate, o sîrmă, două ouă de porum-
bel. Nu accept cu nici un chip. Papie mă pri-
vește o clipă rugător, se întoarce și o ia la fugă
spre statie. Venea autobuzul de la București.
Statia e chiar în fata circului. Papie se așează
și privește la cei care coboară.

Peste o jumătate de oră în suflet mi se stre-
coară o speranță răcoroasă. Autobuzul de Bucu-
rești va întoarce curînd. Papie stă tot în fata
circului între niste tineri, întorsii, probabil, de
la muncă. Le povesteste ceva, cite unul îl mai
întreabă cu o întrebare, totu rîd. Papie capătă
tîgare după țigare, trase o țigare zdărnă, cînd
stîrca de jucă (doi ochi albaştri) ajunge la el. În-
stostește fuică și virful limbii prin aer și
scormone cu degetul mare de la picior în praf. În
sfîrșit, autobuzul de București se arată încercat
de lume. Tinerii din fata circului s-au răspînd-
dit pe la casele lor. Papie are șapte ani și doar-
me, acum, chiric lîngă un pom. Oare la ce o
visa, cititorule.

teatru

Ideologia și viața

Piesa *Cartea lui Iovită* se structu-
rează solid, aderînd la formula teatru-
lui coloidal de dezbatere politică. Pe
această, esențial este cuvîntul — dialo-
gul, factura duală justificînd și exis-
tența monologului, viabil în măsura în
care reusește să înainteze prin dialec-
tica ideilor. Este chiar cazul de față.
Monologul unei constanțe confruntată
cu ea însăși, dar și cu realitatea diu-
ră, cu problemele minore sau esențiale
ale faptului cotidian, aduce față în față
un personaj exponențial (verosimil
mai puțin ca excepție existentă în so-
cietate, mai mult ca pion în demon-
strație) și un număr mare de personaje
figurînd adevăruri construite în funcție
de diferite mentalități sociale. Rezi-
zorul spectacolului Naționalului bucure-
stean greșete cînd nu are încredere în
forța dramaturgului și apelează la in-
tervenția breștărilor la justificări inutile,
la numerotarea adevărat sau, mai rău,
la pseudo-naturalismul recuzitel. Ion
Iovită, acest modern erou — chiar
dacă, încă, virtual — își dorește să o
cădească în numele progresului, al
reacșării universului, a speciei uma-
ne trezită, în proporție de masă, la o
nouă existență.

În această originală încercare de
transpunere scenică, de vizualizare, de
fapt de redimensionare ideatică a unui
principiu (din câte locit prin frec-
vență și defectuoasă folosire — uneori
demagogică), în acest inevitabil și ne-
cesar, în momentul actual (și nu numai
pe scena unui teatru) impact dintre
materialia structură afilată și ino-
prezibilă dezvoltare și teoretică su-
prastuctură căreia trebuie să-l în-
caracteristică flexibilitatea adaptării la
cursul firesc al vietii — Paul Everac a
fost ajutat mai puțin de rezilor (cu
care este una și aceeași persoană) și

Jean, fiul lui Ion

Rămînînd credincios nicului sale de
croniar al actualității, Mișoara Tic pu-
blica în urmă cu cîțiva ani un roman
incitant chiar prin titlu, care sugerează
o anumită mentalitate injurioră de
frecvență astăzi. Microuniversul
cărții se limitează la o uzină și la o-
mentul ei, semnificativ vizează însă ma-
crouniversul întregii noastre societăți,
cu măruntel și crucialele ei momente
surprinse pe viu, exact. Incidentele,
mai grave sau mai mărunte, lîngă do-
rățile sociale sau morale (carierism și
snobism, birocratie și inerție dema-
gogic sau corupție) sînt probleme in-
erente procesului de consolidare a socia-
lismului, sint probleme rezolvabile. O
privire globală asupra lumii romanu-
rului dă impresia optimistă de organicism
realistă ritmată de joc grațios, convingător.
Actorii au contribuit fiecare după
posibilități. Florin Călinescu — nedezbă-
rat încă de un alt personaj interpretat
excelent pe scena Casandrel, Rozina
Cambos — în nota obișnuită sale dis-
ponibilități de joc grațios, convingător.
Radu Manierenco — iradînd un haz
în bună manieră caragialiană, Vasile
Ichim — sef palidă ipostaziere a bă-
trînului „prez de clan”, Olga Bucătaru
— exaltată suficient, Constantin Cojo-
caru — în pericol de a sarja la carera
publicului, Maria Pătrăscu, Ileana Co-
darcea, Atena Demetriad, Valeria
Sitaru, George Bănică însuși — în li-
mita eficientel. Decorul — pretios și
inexpresiv în egală măsură. Costume-
le — urite, unele chiar foarte.

Spectacolul, dincolo de faptul că
amuză cucerînd aplauze la scena des-
chisă, are și meritul că popularizează
o carte bună. Ceea ce nu este puțin.

I. C.

televiziune

tv

Aprilie

farmecului său personal, a fost atît
de inteligent încît să nu ne comble-
ze cu cînosînțele sale în varii
domenii — pentru că dacă ar fi dorit,
ar fi reușit destul de ușor, desigur,
să ne facă să ne gîndim cu modestie
la ce și cît simțim despre lume în ge-
neral, despre noi în special. Nu este
centru prima dată cînd observăm în
astfel de emisiuni de popularizare a
științei (pentru că astăzi sînt la urma
urmel, niciunul dintre noi nu-și va lua
doctoratul urmărindu-le) prezenta ca-
tedrei, din păcate meru-le absentă de
numesc, mește rotunde, discutii, dezbat-
teri, colocvii ș.a.). Dar absența cate-
drei, a referatelor, a notțtelor citite
pe furis presupune, în ceea ce ne
privește, și absența unui catalog în
care savantul sever, anevoie de
smuls din vocabularul lui științific, ne
trece nota de repetenție. „Călătoria
în univers”, în ciuda itinerarului său
imposibil, a semănat din acest punct
de vedere cu o excursie (ceea ce, credem,
și-au dorit și realizatorii) și nu cu o
ascensiune spre „virful” univ-
ersului. Sore deosebire de alte
„călătorii” la capătul cărora, după
mai încercări și teribile eforturi, te
trezești în virful unui musuroi.

I.N.

P.S. Semnalăm interesul de care se
buzează o nouă emisiune de duminică
„Incursiune în penibil” (realizatoare
Anca Arion).

CINTECE NOI

Casa părintească

„Născării ca-n spital
Dorul de casa părintească
Nu e mai aprig”

Acasă!
Acasă, acasă, acasă!
Aici
dacă nu ești alb de ninsoare,
de floarea salcîmului
ești alb de duminică.

poeme de

grigore vieru

dar tot mai pustie mi-e gura
de cîntec
de cîntecul tău.
Imi curge, mamă,
insingurarea pe trup
ca apa pe stînci,

Că nu te cațări sus la floare,
Ci zbori, de ea chemată blind.

„E-adevărat că aiurea
există un război al
trandafirilor?”
Aici omul prin ploaie
trece descoperit
ca printr-un ritual,

Albina

„Ferice de cei care pot zbura,
Pe care aerul îi ține și-i iubește”

Mă-norc, o soră, iar la tine
Cu vorbe cit mai pămîntești,
Căci unde nu ești tu nu-i bine
Nici unde necîntată ești.

Cine ochește-n mine,
În mama ochește,
Și ea ce vină are?!

Cine ochește-n mine,
Ochește-n crucea tatălui meu.
Iar ea ce vină are?!

Ca vină am eu, cel care
Nu stăpînea alceava
Decît, bucuros, această inimă
Această cămașă de sare, cu drag,

Piatra
Omul pe glob
mai trapădă, gîfînd,
în jurul unei pîni
ca-n jurul pămîntului.

Un bob de sare argintie
Ești poate necuprins.
Ci pentru noi, pe-a zilei pînă,
Ești miera fără pret, ești vis.

Mai trudnic steag și mai cu pace
Nu am văzut și nici mai sfînt
Ca steagul rotului tău mare
În pomul țării futurind.

Nu lași lumina dimineții
Să lucre singură în tei.
Dar nici cîtuie începe cîntu-ți
Nainte cîntecului ei.

Trudești cit șapte bucurioasă
Și-ți place zborul fără șa.
Și nimeni, nimeni nu-i în stare
Aripa-ți a o-năcușa.

De tine-n suflet și în cuget
Legat la bine și la rău,
Aș vrea pe drumul cel din urmă
Să mă petreacă drumul tău.

Ca-oș mai putea să spun de tine?
Mi-ești cea mai dragă pre pămint,

de fresc, Cristiana Nicolae, nu mai
poate transmite nealterate sensurile
inițiale ale unui subiect ce ar fi putut
genera o replică valabilă la adresa fidei
pelucile autohtone cu și despre sportive.

P.S. Secția de critică a Asociației cine-
maștilor apreciază drept cele mai
mai bune pelicule ale anului trecut
„Probă de microfon” (Mircea Daneliuc),
„O lacrimă de fată” (Iosif Demian) și
„Altegera celor trei filme, realizate cu
un profesionalism exemplar, cit și cu
un curaj artistic dublat de o autentică
credință în forța expresiei cinematogra-
fice, confirmă recunoașterea operelor
a două personalități de excepție afir-
mate în ultimii zece ani, precum și
spectaculoasă revenire a unui cineast,
doar aparent plafonat de subiecte mi-
nore. Succesul „Probă de microfon”
semnate de MIRCEA DANIELIUC (re-
gizor, scenarist, interpret) mai atestă
valoarea formulei filmului de autor,
formula preferată de regizorul recent-
tei premiere „Croaziera”.

Călin Stănculescu

spinare-n cordată
de pisică sălbatică
sau crai nou pe cer?!

Trandafirul din vază

Imi curge pe miini tăcerea!
Nu, nu sint supărat
O tristă miță de sine
Sufletul mi-a mușcat.

Unde-i cămașa de roșu,
Cea de mire bărbat?
Durerea-mi întunecă chipul
Nu, nu sint supărat,

Îubind
În mine s-a întecat
Un cer de aur.
El geme înjunghiat
Ca un taur.

În mine un taur geme
Ca un corn de rubin.
Mi-i sîrătu pe gene
În zori un copil,

Boure, boure sfint!
Cel
Care umplii în zori
Lumii gîtlejul
Cu laptele cald
Al răsufării tale.

Boure, boure sfint!
Dacă tu înțelegi
Graiul meu omenesc,
Ascultă-mă: mulțumesc!
Mulțumesc că ne duci
Că ne rabzi, că ne ții,
Că ții pe cuminții tău mușchi
Lumea,

Boure blind,
Boure sfint!

*) Din ciclul „Scrisori din spital”

Compunerea

mariana șipoș

puse punct, mai stătu puțin pe gînduri, apoi se
ridică:

— Andrei, am terminat, hai să mîncăm —
ca mi-e foame.

Andrei nu-i răspundea. Îl căută în baie, în
cealaltă baie, în camera lui tălcă-su, în ca-
mera goală în care îngrămădiseră toate jucă-
riile, un munte întreg de jucării, în bucătărie,
în holuri, în sufragerie.

Singur, în mijlocul acestei camere imense și
goale, de aproape patruzeci de metri pătrați,
simți că-i dau lucrurile.

Ce le-o fi trebuit lor o casă ca asta, totuși
era atât de mare și pustiu că aproape i se făcu
frică așa cum stătea singur, în mijloc, într-o
parte masa aceea uriașă și biblioteca, în ceal-
altă — nimic, doar covorul pe jos cu câteva
jucării de-ale lui Andrei, risipite și părăsite,
iar într-un colț, televizorul, mersnd, adică vî-
zîndu-și de treaba lui indiferent dacă el, Toma,
e fericit sau nefericit.

— Să vezi ce bătaie îți dau eu ție dacă te
găsec, ce ție-o fi venit să te ascuzi, crezi că
de-asta imi arde mie, hai să mîncăm, n-aiuzi,
să stii că te spun că tu m-ai ascultat.

Încetă să-l mai caute. Se așeză pe unul din
scunzele acelea din jurul mesei, sculptate, ca
niste tronuri și avea de gînd să stea acolo cînd
cînd Andrei se va plitici și va ieși singur din
ascunzătoare.

Cînd veniseră, avusesse timp să vadă că în
jurul casei era o grădină, un fel de parc, zărite
copaci groși, cu coroanele împănindu-se deas-
upra, o învîlmășeală de boschete de trandafi-
ri, de frunze, de tufișuri, vă place, îi întrebare
Stefan, o să aveți unde vă juca.

Ar fi vrut să dea perdeana la o parte, să se
uite dacă nu vine tălcă-su, să gîndească înă-
untru și să vadă marea lui prieten în interior
și să se uite puțin în afară. Dacă era cineva la
foreastră?

un ban rotund ca pămîntul
el știe că moneda este o planetă unde
viața o ia de la început
el îndepărtează oamenii de el pentru
a-i apropia de lumina
el fuge de lumină pentru că lumina
il strălucește

și strălucirea îl îndepărtează de săraci
dar săracii sint singurele porturi de unde
se poate pleca spre înfînit
el este umilit de el însuși
pentru că nu are curajul să-și refuze ceva

un fel de liniște
iubirea mea
e o cîmpie indiferentă la colinele sale
cum femeile cu adevărat frumoase sint
indiferente la frumusețea lor
răbdătoare este, surprinsă doar de marile
ploi,

sigură este de singurătate
căci niciodată femeia nu va cobori din trup
ca dintr-o închisoare,
ci iubirea mea coboară din trup
ca infometatul dintr-o fortăreață asediată,
singurătatea este odia
unde ea are orgoliul de a se împerechea
numai chipului ei din oglindă,
viața ei este singurătate
și nici o femeie nu are curajul să-mi
înălțare din viață iubirea
pentru a rămîne cu mine

iubito,
miros de floare ce va trebui să răsără
cîndva,
sint o plantă grea de bumbac
gemină la atingerea vîntului;
dacă ai ști să mîngîi încet, cum se tirăște
șarpele,

mereu credincioase ții-ar rămîne
lerburile dintr-o cîmpie indiferentă la
colinele mele
ca bătrîni în fața învingătorului

ovidiu titu dimitrescu

numai despre noi

cuvîntul de onoare e singura mea avere
dar nici o bancă din lume nu îl poate
schimba în bani
el este un copil fără carte de muncă
du-te la școală! i se spune

dar fiecare zi a lui este o clasă și nu e
cineva să-i dea certificat de absolvire
școală
copilul acesta învață limbi străine de toți
învață matematică și fizică să-și calculeze
traectoria
dar totdeauna zboară dîncolo de cuib
oamenii rup din el ca stîncile dintr-o
barcă avîrîlî de furtună
este pămînt în public
pentru că are demnitatea de a muri
de foame fără să ceară
el își vinde hainele și pune în palma
cerșetorului

film

Pornit de la un scenariu intitulat
inițial Observațiile medicului șef asu-
pra marilor campioni, cel de-al treilea
film semnat de regizoarea Cristiana
Nicolae — „Stele de iarnă” — are drept
erou un sportiv de excepție într-o dis-
ciplină ce solicită luciditate și curaj,
calm și inteligență, forță și echilibru,
în cazul nostru, bobul.

Stele de iarnă

de fresc, Cristiana Nicolae, nu mai
poate transmite nealterate sensurile
inițiale ale unui subiect ce ar fi putut
genera o replică valabilă la adresa fidei
pelucile autohtone cu și despre sportive.

radio

Luni, 6 aprilie, la orele 19.10 s-a
transmis, pe programul II al posturilor
noastre de radio, emisiunea Școala
părinților. După semnalul de rigoare
o voce omenească (adică plăcută) a a-
nunțat ascultătorii că în minutele de
emisie ce-i stau la dispoziție Școala
părinților va oferi „puncte de vedere
asupra necesității pregătirii copilului
pentru activitatea școlară”. Așadar,
tema imortantă a „relației familie-
grădiniță” ar fi trebuit să atragă lîngă
aparatele de radio (și să le capteze a-
tenția aproximativ o jumătate de oră)
deoptrivă părinții și educatorii. Emi-
siunea, ca orice emisiune, avea invi-
tații el, pe care reporterul (?) — redac-
tor (?) (informațiile asupra acestui
„secret” au lînsit cu desăvîrșire) i-a
anunțat după cum se cuvine: o învî-
țătoare la Școala generală nr. 15 din
București, directoarea Grădiniței nr.
123 și două „cercetătoare” la Institutul
de cercetări pedagogice. În momentul
imediat următor am înțeles că intro-
ducerea s-a terminat: începuse un a-
devărat curs de pedagogie, plăticos în
primul rînd nu prin generalitatea și
redundanța afirmațiilor ci prin tonul

Performanțe nepedagogice

(amîntînd lectura dărilor de seamă în
unele situații) păstrat cu încăpăținare
pe tot parcursul emisiunii. Cele patru
participante la dezbateră ne-au convins
că nu sint interesate de păstrarea a-
paratelor spontaneității; desigur, pro-
blemele importante merita discutate
și toată lumea procedea îndeebste la
fel. Spirite didactice, învățătoarea, di-
rectoarea, cercetătoarele și coordona-
toarea „Școlii părinților” au depus,
probabil, un efort considerabil pentru
a-și uniformiza gîsurile (după exem-
plu benzi magnetice). Realizarea a-
cestei performanțe colective a avut loc
în paralel cu încercarea de a stabili și
performanțe individuale: protagonis-
tele s-au întrecut, folosînd termenii
psihopedagogici de mare circulație, fa-
miliari (fîrste!) tuturor cadrelor di-
dactice. Părinților care n-au memorat
în viața lor măcar un manual de pe-
dagogie îl se îngăduie să rețină, după
ce nu ascultă această emisiune, că
pregătirea copilului pentru școală pre-
supune „sarcini și îndatoriri noi, care
sint... inedite”. Nimeni nu spune însă
acestor sarcini și îndatoriri pe nume.
Profesorii părinților, presupun, deci,
că ele sint cunoscute. În schimb toți
părinții trebuie să afle că grădinița are
în vedere... nu dobîndirea unui volum
mare de informații ci dobîndirea in-
strumentelor mentale și mecanismelor
senzo-motorii”. De asemenea, pă-
rinții sint rugați să înțeleagă că „re-
greu să refaci ceea ce s-a cîștigat greșit”
e un fel de poveste a mesterului Mano-
le. Într-adevăr. De altfel nu-i ușor să
fii profesor nici la o școală generală,
dar mite la „Școala părinților”; noroc
însă că la aceasta din urmă nu intră
în discuție frecvența elevilor.

Elena Ștefci

muzică

Titlul lucrării lui Theodor Grigoriu,
spartînd unei anumite regiuni a geo-
grafiei muzicale, sugerează de la bun
început o situație deliberată într-un
teritoriu preluind anumite interpretări
ale priorității stilistice enesciene. De
precizat este că faptul devine grăitor
pentru lucrări preluînd idei și suger-
ții motivice, bogata tematică enesciană
fînd teritorial stilistic cel mai larg în
piesa reactualizată recent la Filarmo-
nică. Legat de implicarea subiectivității
compozitorului în cadrul strîmt
ales, cadrul strîmtozat între limite di-
verse (stil, scriitură, etc., dintre care
limita cea mai elastică, de o falsă la-
xitate însă, o constituie „spiritul”
enescian), se ridică unele întrebări:
Cum se înțelege în sala de concert
această situație teoretică, ușor de „în-
țenționat” verbal sau în partitură, însă
dificil de realizat convîngător? Și, mai
important, cum se continuă sugestiile
enesciene astfel încît să nu devină
element inhibitor. Frenator, defor-
mant? Mult frecventata metodă a ci-
tărilor (din Octet, Simfonia de cameră,
Suita „Sătească”, etc.) și a prelucrării
tematice este abundent folosită. Con-
trafînd însă imediat grăbite conclu-
zii, piesa se nuantează printr-un mod
singular de apropiere de muzica ene-
sciană, printr-o selecție (reconstituibilă
teoretic) amplificînd, din multitudinea
de sugestii, din atrăgătorul echivoc al
unor inconstanțe stilistice, din ineditul
constantelor enesciene, ceea ce autorul
a trecut prin filtrul subiectivității pro-
prii. Adăugînd precedentelor întrebări:
Cum operează această selecție și, mai
ales, cum se amplifică elementele respec-
tative? De exemplu, ca enesciană

Viorel Crețu

Magdalena Ghica

Un-o stare de revoltă sinceră, neomplexată de pudori inutile, izvoarăse poezia...

Prin-o stare de revoltă sinceră, neomplexată de pudori inutile, izvoarăse poezia...

Proemul modern nu mai trebuie să-și pună problema unei eternități care nu mai există...

Poezia este ironică, sarcastică, tumultuoasă, aplezând hipermetria pe un „materie exotică“...

Un tăran trece strada... vada cureasa ingustă și roasă cu care își incinsese pantalonii...

Dan Cristea... Fără să elicesc ultimul volum de versuri al lui Mircea Dinescu...

Din inștea rondelurilor... cind brazil în păduri sint regi / peste-ale frunzelor poaore...

ESEU Fantasticul, dimensiunea a „prozei scurte“ românești (IX)

„Semnul arab“ înscris pe „doma Domnului“... cale de o mie de ani. Deodată întinericul diminuează...

„Semnul arab“ exprimă, deci, limita interzisă a teritoriului pe care Dan, datorită pactului cu Ruben-diavolul...

Semnificativă este, însă, și acum natura elementului în care descrierea își asumă cele două tipuri de logică narativă...

Un tăran trece strada... vada cureasa ingustă și roasă cu care își incinsese pantalonii...

Din inștea rondelurilor... cind brazil în păduri sint regi / peste-ale frunzelor poaore...

„Nessus magior dolere, che ricordarsi del tempo felice nella miseria“... „felice“ nu a prea fost „nella miseria“...

„Probabil că acest gînd vechi și profund s-a copleșit și a fost pus în evidență de arta modernă... deosebit de poezia care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

NUMELE POETULUI Daniel Turcea (II)

„Nessus magior dolere, che ricordarsi del tempo felice nella miseria“... „felice“ nu a prea fost „nella miseria“...

„Probabil că acest gînd vechi și profund s-a copleșit și a fost pus în evidență de arta modernă... deosebit de poezia care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Poezele lui Daniel Turcea sint oglindă în care se reflectă, multiplicându-se ca într-un joc de vis, pietre prețioase și animale stranii... „Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

„Epifania“ este o poezie care simte parca împlinirea și confruntarea „prezenței“ cu „absența“...

FĂURIREA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN — NECESSITATE ISTORICĂ (II)

de remarcat că în întreaga perioadă de până la anul 1921, revoluționarii români au urmărit în toată activitatea lor militanță și în mod special în congrese și conferințe, în întruniri și sedințe, etc. și presa socialistă și în activitatea lor de zi cu zi, probleme legate de întărirea organizatorică a partidului, de atragere în rândurile lui a noi și noi contigente de membri conștienți, recrutați în majoritate din rândurile muncitorilor industriali, dar nu lipsesc nici fărâmi muncitorilor intelectuali, etc. A fost o muncă continuă, de propagandă și acțiune cu toate scaderile manifestate uneori, în care nu s-au preocupat nici eforturile nici dăruirea de sine.

Pentru îndeplinirea sarcinilor în domeniul educației socialiste și a muncii organizatorice din 1865 și până în anul 1921 s-au tipărit peste 220 de ziare centrale și locale.

Totodată, ceea ce apare deosebit de semnificativ în mișcarea muncitorească din România în această perioadă a fost prezența continuă a ideii de unitate, care se manifestă atât pe plan organizatoric, cât și politic și ideologic. Acest principiu fundamental al unității forțelor muncitorești nu s-a exprimat printr-o unitate formală, amorfă sau rudimentară, ci a fost rezultatul unor neînțelese confruntări de principialitate de idei și poziții, al căror caracter creator reprezintă un model de felul cum socialistii români au înțeles înfăptuirea unei conștiințe și dorite unități.

Documentele programatice izvorite din dezbaterile democrate din sinul organizațiilor muncitorești și aprobate de forurile socialiste, au exprimat, corespunzător fiecărei etape istorice, preocuparea muncitorilor români de a nu lăsa nimic nelămurit pentru a face din partidul clasei muncitoare, în chip real, forța cea mai înaintată a societății românești. Tată de ce, în mișcarea muncitorească din România s-a manifestat hotărârea fermă de creare a unui singur organism atât pe linie politică cât și pe cea profesională.

În România în acei ani a existat un singur partid politic revoluționar socialist, în afara lui nerămânând nici un cerc sau grupare socialistă, și o singură centrală sindicală care includea toate organizațiile profesionale existente.

În noua etapă istorică de după 1918, când s-a înfăptuit „noul România” după cum declarau socialistii români, cu același spirit revoluționar au analizat în lumina socialismului științific realitățile societății românești, și că sarcinile proletariatului român. Ținând seama de îndelungata lor experiență și de experiența partidelor revoluționare din celelalte țări, mai ales de experiența Partidului Comunist al Rusiei Sovietice care înfăptuise revoluția socialistă victorioasă, eminentii militanți din Comitetul Executiv al Partidului Socialist cu sediul în Capitală își reintregesc — București — au reușit ca la o săptămână numai după Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, să publice un proiect de program muncitoresc și să bazeze activitățile partidului clasei muncitoare unificat la scara țării reintregite, pe care îl denumeau acum Partid Socialist, (înțelegând prin această o denumire mai adecvată scopului istoric al clasei muncitoare). Acesta dovedește nivelul înalt de pregătire teoretică și politică a militanților de frunte ai mișcării revoluționare române, capacitatea lor de a scruta experiența românească de activitate, ținând seama de maturizarea clasei muncitorești și de radicalizarea ei. Numat astfel se explică sarcinile noi pe care le prezintă în concordanță deplină cu noua etapă de dezvoltare a țării reintregite și a mișcării muncitorești.

Analizând situația din interiorul țării, când după desăvârșirea statului național unitar român se accentuează contradicția fundamentală a societății românești, care este înțelesă în lumina a ceea ce a învățat mișcarea revoluționară internațională, conducerea mișcării revoluționare din țară reintregită era conștientă de noua etapă în care intrase și mișcarea muncitorească din România nouă, înțelegând necesitatea organizării nemijlocite a luptei revoluționare decisive cu clasele dominante.

Elementul calitativ, al proiectului de program, intitulat „Declarație de principii” în comparație cu toate programele partidului clasei muncitoare de până acum îl constituie exprimarea cu claritate și în același timp și cu hotărâre, pentru prima dată într-un document programatic al mișcării muncitorești din țara noastră, a necesității cuceririi prin orice mijloc a puterii politice și economice din mâinile burgheziei române și intrarea dictaturii proletariatului în vederea realizării idealului comunist.

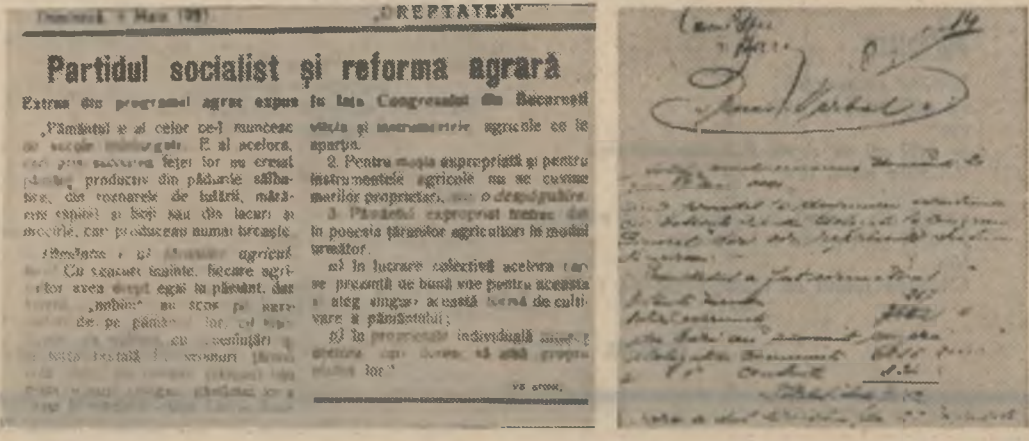
„Declarația de principii”, după cum se menționează în ziarul „Socialismul”, a fost pusă de Comitetul Executiv al Partidului Socialist și primită favorabil în primul rând de secțiunile din București și apoi și de alte câteva secțiuni din țară. Publicarea ei a avut un larg ecos în rândurile muncitorilor, tărânilor, intelectualiilor din țară reintregită, corespunzător celor mai înaintate concepții din mișcarea muncitorească internațională. Apredând partidul clasei muncitoare după acest nou proiect de program, el putea fi denumit fără nici o rețineră partid comunist. Revoluționarii de atunci, din conducerea Partidului Socialist, și-au dat însă pe deplin seama că noul program comunist trebuia dezbătut și susținut de către toate secțiunile socialiste din țară reintregită și adoptat într-un congres general care să renească într-un singur și viguros partid toate organizațiile politice muncitorești din România reintregită.

În această direcție, proiectul de program al Partidului socialist din România, publicat la 9 (22) decembrie 1918, a constituit baza principală de dezbateri ideologice, care s-a desfășurat în întreaga mișcare muncitorească din România nouă, pregătindu-se astfel toate premisele subiective pentru afirmarea Partidului socialist-comunist ca un partid unic și unitar pe temeliile României reintregite și marile Congresuri unificator din mai 1921.

Avind o astfel de tradiție revoluționară, nu este întâmplător că la constituirea noului Internațional Comunist, partidul clasei muncitoare din România, Partidului socialist, a fost desemnat de V. I. Lenin ca membru fondator punându-i în martie 1919, prin reprezentanții săi din Comitetul Executiv, semnătura pe actul de înființare.

De remarcat că prevederile privind problemele de doctrină revoluționară din proiectul noului program din decembrie 1918 al Partidului Socialist din România erau identice cu cele care se vor formula în documentele Internaționalului Comuniste.

O caracteristică a secolului al XX-lea este faptul că nici un partid muncitoresc nu a putut declara comunist dacă nu se afla în noua Internațională a III-a Comunistă și nu era recunoscut ca atare de către conducerea acesteia. Ținând seama tocmai de orientarea revoluționară a Partidului Socialist din România, pe bună dreptate, într-un articol publicat în decembrie 1920, se făcea remarcă că „Noi — cei din vechiul Regat — A.D.) am fi putut mai demult să aderăm la Internațională a III-a, dar am socotit necesar să intrăm în prealabil în legătură cu partidele din Transilvania și Bucovina pentru a

întra în Internațională a III-a ca un partid unic pe întreaga Românie.”

De aceea, în perioada anilor 1919-1921 s-a desfășurat în toate organizațiile socialiste de pe teritoriul României reintregite un proces caracteristic de la începuturile mișcării muncitorești, acela al dezbaterilor deschise, al lămuririlor, al convingerilor privind etapa nouă în care intrase țara și mișcarea muncitorească după 1918 și de adoptare a unui program comunist și a unei tactici unitare, corespunzătoare acestei noi etape.

Forum suprem care urma să constituie unificarea organizatorică a mișcării socialiste de pe întreg teritoriul României reintregite și să sancționeze noul program comunist, statutul partidului unificat, precum și alegerea unui conducător unitar, urma să fie marcate Congresul din mai 1921. „Și să nu se piardă din vedere — sublinia un militant în articolul Claritate și unitate publicat în „Socialismul” nr. 61 din 23 martie 1920 — că Congresul are să discute numai problema chestiunii a Internaționalului, dinșu va discuta și o altă chestiune poate tot atât de importantă, aceea a unirii definitive a tuturor organizațiilor socialiste din România Mare.”

A fost o activitate titanică, desfășurată de cei mai buni fii ai clasei muncitoare, conștienți de necesitatea afirmării pe plan social-politic a unui partid politic revoluționar, capabil să înfrunte cu succes dominația și înfrângerea partidelor și să organizeze masele muncitoare în vederea luptei decisive cu societatea capitalistă. Dacă în decembrie 1918, în România întregită clasa muncitoare avea o sumedenie de organizații politice și sindicale pe provinciile istorice, fiecare cu comitetul său central, cu programul său de acțiune apoi la marile Congresuri unificator din mai 1921, proletariatul român se prezenta cu reprezentanți aleși din toate provinciile istorice și de toate naționalitățile, împuterniciți cu mandat de a fi într-un unic și puternic partid comunist, la scara întregii țări, care să aibă la bază un program nou de acțiune, corespunzător epocii noi. Pe bună dreptate organul central al C.C. al P.C.R. „Lupta de clasă”, în articolul aniversativ intitulat 10 ani de luptă al P.C.R. din august 1931, subliniind importanța istorică a fărâșii Partidului Comunist Român la Congresul din mai 1921 remarca: „Cu 10 ani înapoi, în mai 1921, primul Congres general al tuturor organizațiilor din România măriată a hotărât, cu o majoritate zdrobitoare, afilierea la Internațională a III-a Comunistă. Prin această hotărâre, din Partidul socialist al vechiului Regat și partidele regionale a luat naștere partidul unitar de clasă al proletariatului din toate ținuturile României mari: Partidul Comunist din România.”

Asimilarea ideilor comuniste de către majoritatea covârșitoare a membrilor Partidului socialist, ceea ce în acel moment însemna recunoașterea necesității luptei nemijlocite pentru putere, pentru instaurarea dictaturii proletariatului pentru îndeplinirea misiunii istorice a clasei muncitoare — rezultat al unui proces intern de maturizare politică și ideologică — a fost de natură să nu se renunțe la activitatea și experiența unui partid care a avut timp de decenii o activitate glorioasă, care a împletit marea activitate sa social-politică cu promovarea intereselor întregului popor, pe problemele sale fundamentale. Tocmai de aceea în România, Partidul comunist s-a constituit nu prin secesiunea organizațiilor muncitorești, prin crearea unui astfel de partid în afara țării cum s-a încercat de către unii cu multă insistență, ci partidul existent al clasei muncitoare, printr-o profundă analiză a sarcinilor noi care stăteau în fața proletariatului, prin angajarea fermă a organizațiilor politice muncitorești, avind sprijinul total și al organizațiilor sindicale din întreaga țară, la Congresul istoric din mai 1921 s-a așezat organizatoric pe temelii țării reintregite în 1918, adoptând totodată noul program comunist.

Concluzionând putem să subliniem că din 1872 și până astăzi, în România a existat o singură organizație politică muncitorească revoluționară care și-a elaborat un program practic în fiecare etapă istorică, care a împletit marea activitate sa organizatorică, conform sarcinilor pe care le avea de îndeplinit clasa muncitoare în drumul ei pentru cucerirea puterii politice și înfăptuirea transformărilor revoluționare, a societății socialiste. Reflectând tocmai caracteristicile fiecărei etape și procesul continuu de maturizare politică și ideologică, organizația politică a clasei muncitoare a avut și o seamă de denumiri care o defineau: În 1872 era Asociația generală a lucrătorilor din România, termen împrumutat

de la Asociația Internațională a Muncitorilor (Internațională I-a), care și propunea lupta împotriva a tot ce este rău și vătămător lucrătorilor”, în anii 1879-1892 activa Partida socialistă, ce și propunea „voim să facem acele reforme radicale care vor putea stăpîni sărăcia, care vor putea stăpîni cauza tuturor relelor din societate”; din anul 1893 având Partidul Socialist-Democrat al Muncitorilor din România, care și propunea în Programul său „de a organiza proletariatului, de a organiza poporul muncitor, de a-l face conștient de menirea lui istorică și de lupta pe care trebuie să-o ducă”; în 1906 Comitetul Central al Cercurilor „România muncitoare” ca și Uniunea Socialistă din 1907 și propunea „să se organizeze și să-l pregătească pentru marea luptă pentru definiția „să zădărească”, Partidul Social-Democrat în 1910 ajungea la concluzia că „vrea să cucerească puterea guvernamentală”, iar în statutul P.S.D. din 1914 se prevedea: „organizarea proletariatului român”, pentru cucerirea puterii politice”, ajungându-se în decembrie 1918 la a se prevedea că „Partidul socialist din România devine cu adevărat un partid revoluționar, care urmărește... schimbarea societății burgheze, întrebându-se în acest scop toate mijloacele posibile. Programul noi Internațional Comuniste, identic, în limitele sale generale, cu proiectul de program din 1918, a fost adoptat la istoricul Congres din mai 1921 când partidul muncitorilor își la denumirea de Partid Socialist-Comunist, pentru a sublinia continuitatea.

Și după mai 1921 Partidul revoluționar al clasei muncitoare a avut mai multe denumiri, reflectând etapele prin care a trecut. Dacă în mai 1921 a fost denumit Partidul Socialist-Comunist din România, secție a Internaționalului Comuniste, în 1922 era Partidul Comunist din România, secție a Internaționalului Comuniste; în 1945 se intitulă Partidul Comunist Român, în 1948 Partidul Muncitoresc Român, iar din 1953 din nou Partidul Comunist Român. Evidențind hotărârea unanimă a Congresului al IX-lea din iunie 1955, de a schimba denumirea partidului în Partidul Comunist Român, secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia: „Aceasta reflectă dezvoltarea istorică a partidului nostru, corespunde caracteristicilor sale de detașament de avangardă al clasei muncitoare, de conducător politic al poporului, actualul etapă în care se află țara noastră, scopul final al partidului — construirea societății comuniste.”

Eveniment istoric cu amole rezonante în istoria României, făurirea în mai 1921 a Partidului Comunist Român a însemnat, așa cum s-a subliniat la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 10 martie 1981, — „un eveniment deosebit de însemnat în viața clasei noastre muncitoare, a întregului popor, care a marcat o etapă nouă, superioară, în mișcarea revoluționară și democratică din România, comunistă preluând și ducând mai departe idealurile luptei de eliberare națională și socială a poporului nostru, cele mai bune tradiții ale mișcării muncitorești și socialiste.”

Dacă până în mai 1921, partidul clasei muncitoare își pusese doar sarcina răspîndirii ideilor revoluționare, organizării muncitorilor și pregătirii ei pentru lupta cea mare, perioada obiectiv necesară pentru desfășurarea acestor procese, după această dată partidul revoluționar al clasei muncitoare din societatea românească, Partidul Comunist Român, partidul acțiunii revoluționare nemijlocite, avea să lupte fără răgaz, cu tenacitate și eroism pentru împlinirea misiunii istorice a proletariatului român ceea ce a răsturnării de la putere a regimului politic burghez, și a împlinirii aspirațiilor vitale ale națiunii noastre, pentru constituirea unei societăți noi pe pământul României, pentru o patrie română demnă, prosperă, liberă și independentă. „Continuând aceste luminoase tradiții — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — Partidul Comunist Român s-a identificat intru-totul cu năzuințele întregii națiuni, fiind primul partid politic din România care și-a făcut un titlu de onoare din lupta pentru dezvoltarea economică-socială a țării pentru întărirea independenței și suveranității naționale, pentru o viață mai bună și îmbelșugată a întregului popor. Prin întreaga sa activitate, partidul nostru a demonstrat și demonstrează că nu are alt fel decât slujirea intereselor poporului, făurirea socialismului și comunismului în patria noastră, garantarea independenței și suveranității țării, victoria ideilor socialiste în țara noastră și în lume, dezvoltarea colaborării internaționale și instaurarea păcii pe planeta noastră.”

Augustin Deac

ATUNCI, TOT ÎNTR-UN AUGUST... (XXVIII)

SPECTACOLUL LUMII văzut de Ioan Grigorescu

1 august 1943

Orice bilanț, are două conturi: unul „activ”, altul „pasiv”. S-a sosit, și-a cîntărit, s-a calculat, s-a măsurat. De comparat, „conturile”, s-au comparat mai puțin. Comentarii literari ai „Operațiunii Tidalwave” — pînă acum în exclusivitate occidentale — au folosit surse multiple, dar le-a lipsit o dimensiune anume a acelei triplu înălțări, cînd trei lumi diferite aveau să se confrunte la o oră fatidică: zburătorii plectanți de la Benghazi în cea mai mare acțiune aviată din istoria de pînă atunci a războiului aerian; înamicii lor direcți, cei ce reprezentau forța de rezistență a cîinelui de paza, Alfred Gerstenberg, pus de Hitler să apere „rădăcina pivotantă a mașinii de război germane” — petrolul românesc — și între cele două forțe, ploștenii mei, constrînși să fie prezenți la acel rendez-vous al morții, care nu era decît preluatul viitoarelor confruntări de acest gen pe cerul Ploieștiului, din primăvara pînă în toamna anului următor.

Cert este că ziua de 1 august 1943 rămîne una din marile zile ale celui de al doilea război mondial, altfel nu s-ar fi scris despre ea că, nu s-ar fi făcut atîtea studii și comentarii pe marginea ei, ci s-ar fi pierdut în calendarul banal al aceluiași deceniu de obscurantism politic și de incrințate lupte, ca o zi demnă de dat uitării.

Bombardamente masive în zbor-razant se mai efectuaseră și pînă la „Tidalwave”, dar nici unul nu atinsese parametrii de totală excepție ai operațiunii pregătită de la Benghazi, masivitatea aia-căzui, repercusiunile morale și efectele secundare ale acestuia. La 7 noiembrie 1940, un grup de 40 de bombardiere de vînatore Messerschmitt, puse sub comanda principalului circ de a Otopeni al lui Alfred Gerstenberg, colonelul de aviație Bernhard Woldenka, și-au luat zborul din nordul Franței, au pătruns la altitudinea zero în lungul Tisului, s-au învîrtit în jurul Ploieștiului, pe desupra acoperșurilor lui mitraliat și au semănat peste metropola britanică o ploaie de bombe. Surpriza a fost totală. Atunci a fost lovit Lambeth Palace și distrus altarul mariei catedrale londoneze Sankt-Paul. Nici un avion german nu a fost doborât. După „Tidalwave”, Woldenka (care în timpul bombardamentului asupra Ploieștiului se afla în „deplasare”, la mica bază aeriană de la Mamaia, fiind „încălțat” comoda la „Rex Hotel”), avea să-i spună lui Gerstenberg: „Herr General, în astfel de cazuri se poate conta pe efectul surprizei, dar numai pentru misiuni cu o rază mică de acțiune. Croaziera americanilor a fost excesiv de lungă. Riscul de a fi raportat într-un zbor de șase ore spre obiectiv nu este cîtui de puțin neglijabil!” Ceea ce, după cum am văzut, se și întîmplase. Dar strategii lui „Tidalwave”, care au ignorat pînă după terminarea războiului faptul că „marea razantă” fusese semnalată de radarurile germane încă din timpul survolului Mediteranei, s-au legănat cu iluzia că „surpriza” ar fi rămas „totală”, dacă generalul Uzi Ent nu ar fi comis eroarea de orientare de la Zirgoviște, cînd și-a dirijat primele două mari grupuri de bombardiere — The Liberandos și The Travelling Circus — spre București, pentru ca, ajunși în spațiul aerian dintre Butești și Otopeni, să-și dea seama de greșeală și să întoarcă avangarda din marelă sală spre obiectiv abordîndu-l tocmai din zona în care mai puternică și apărare antiaeriană concentrată de Gerstenberg în jurul Ploieștiului.

Cert este că nimeni dintre investigatorii și comentarii „Operațiunii Tidalwave” n-a putut corobora pînă acum cu exactitate potrivit sau nepotrivit dintr-o premie strategie, relațiile participanților confrunțați ulterior cu fotografia aeriană luată de la mare înălțime de către un „Mosquito” trimis să survoleze două bombardament Ploieștiului, și documentele oficiale românești privind efectul real al operațiunii.

SPORT

Azvirind turturele

au înflorit magnoliile. Iubesc atât de mult acești arbori încît i-aș păzi cu arma-mîna mină ca să nu-i jefuiesc nimicu. Dar s-au scumpit munițiile și nu-mi rămîne altceva decît să mă-nvîrt în jurul lor azvirind turturele în poftele hoților. Aseară mi-am părăsit postul ca să văd ce moară cu colți de căteea ne așteaptă la sfîrșitul lui aprilie. M-am ridicat în vîzduh — fac levitație, de la coapse-n sus sînt un lotus care trece giria, ce credeți?! — și-am urmărit meciul Liverpool — Bayern München. În timpul cînd englezii și vest-germanii dovedeau Europei că cine intră în terenul de fotbal intră în cel mai vast spațiu din lume, pe care trebuie să-l răscolească pînă-n adîncuri într-optic și jumătate, națională noastră, înscrisă pe în noaptea Tel-Aviv-ului, pierdea partida cu Israelul. Pe un teren de portocale și de cantalupi, înfrîngerea ține de agrișele prostiei. Șușaniști. Vrem să batem Anglia pe Wembley și ne ascuțim lîncile cu niște echipe care nu s-au întîlnit nicînd cu elocința insularilor. Pentru că e limpede, nu te pregătești ca să smugi buturugi de cedru scoțind apă din copacii cu lingura. Mă opresc aici, numai fiindcă au înflorit magnoliile și fluiereț gîlgiit mierla. Juniorii noștri i-au învins pe juniorii unguri și s-au calificat în turneul final al

nil. Nici în privința pierderilor în avioane suferite de Gerstenberg lucrurile n-au putut fi elucidate. Într-o notă explicativă din subsoful unei pagini din cartea lor, Dugan și Stewart relatează: „Ministerul britanic al aerului a deschis documentele capturate de la comandamentul Luftwaffe pentru Europa de sud-est și le-a coroborat cu declarările lui Woldenka. Astfel, s-a stabilit că baza IV-NIG 6 (grupul de vînatore de noaptea de la Zilistea) a pierdut două Messerschmitt-uri 110, și că alte cîinci aparate au fost avariate... Documentele ministerului britanic al aerului nu conțin datele privind pierderile Forțelor Aeriene Regale ale României... Baza Luftwaffe de la Atena a înregistrat oficial două Messerschmitt-uri 109 doborîte în ambuscada de deasupra Cefaloniei. Probabil că aviația bulgară nu a pierdut nici unul dintre avioanele sale de vînatore care au atacat Liberatorii B-24 pe drumul lor de întoarcere. Fapte indiscutabile proiectează o lumină revelatoare asupra toleranțelor cu privire la cifrele avioanelor inamice pierdute în timpul de război — își continuă comentariul cei doi autori americani — Mitralioara lui „Tidalwave” au fost crediții cu 51 de avioane inamice doborîte. O estimare mai circumspectă a declarațiilor germane indică numai două duzini de aparate de vînatore care au adevărat pierdute în încercarea generală din jurul Ploieștiului, în cea de a grăniță cu Bulgaria și în ambuscada de deasupra mării Ionice. După examinarea epavelor bombardierelor doborîte, Luftwaffe a pus în contul vînatorelor de la baza din România două 18 bombardiere...”. Restul s-a revenit antierlenei.

Nici în privința distrugerilor obiectivelor de către bombardierile americane lucrurile nu apar în completa lor lumină în cărțile comentariilor literari ai „Operațiunii Tidalwave”, deși postul de radio berlinez în limba engleză a exclamat imediat după atac: „Imbra Breston! Dar te-a costat scump!”

Intr-adevăr, „factura” era grea. Bilanțul echivoc, cu activul și pasivul oscilînd într-o balanță cu talerele apăsate în jos cînd de o parte, „1” de alta. Sîntem în măsură ca, pe baza Raportului întocmit după bombardament la cererea expresă a mareșalului Antonescu — document aflat în Arhiva Ministerului Apărării Naționale, fond 316, dosar numărul 5.p. — să completăm „lacunele” din documentarea comentariilor de pînă acum ai „Operațiunii Tidalwave”. Astfel, la capitolul IV al acestui document, intitulat „efectele bombardamentului”, se specifică în amănunțime distrugerile provocate în rafînării „Astra Română” (obiectiv prioritar al misiunii rezervat lui Killer Kane, dar lovit inițial de „Cercul ambulant” condus de Ramsay Potts — care ar fi trebuit să bombardeze rafînările „Standard Petrol Block” și „Unirea-Speranta”), au fost distruse: Stația de Pipe Still, un generator al uzinei electrice, clădirea secției de expediție, una din arhivele cazărnil, casa administrativă. Incendiate — atelierul de mecanică, transformatorul electric, etajul superior al magaziei de piese de schimb, 7 vagoane cu produse petroliere. Avariată casa cazanelor de apă. În total, rafînăria a pierdut 50 la sută din capacitatea de lucru. Pentru „Cercul ambulant” tariful lui Gerstenberg a fost de 17 bombardiere americane. Pentru grupul „The Liberandos” numai două bombardiere prăbușite. Pentru „Pyramiderii” lui Killer Kane, treisprezece.

Rafînăria „Orion”: Instalația Pipe Still, uzina electrică și casa de pompe, 3 rezervoare cu produse petroliere și instalația de caznare de aburi — avariată; 3 Voloangere de la instalația de rafînare, o magazie de materiale și două clădiri — incendiate. Instalația este reparabilă în aproximativ 15-20 de zile” — asigură raportul citat.

● A APARUT, LA BRATISLAVA. În excelente condiții grafice, volumul prozatorului Ite Tănăsache, Miline, cu mare dragoste — „Zătreza veșni răd.”. Autorena frumoasă versiuni slovacce este Hilda Podanová, avînd în vedere că în România nu există. Ilustrații și grafica aparțin lui Vladislav Rostoka. Cartea s-a bucurat de o bună primire din partea publicului, epuizîndu-se în scurtă vreme la apariție.

● „POZITIA” lingvistică, socială și culturală a romanilor românești în Europa latină” a fost tema conferinței susținute de prof. univ. dr. Alexandru Niculescu, de la Universitatea din București, profesor asociat al Universității Paris IV — Sorbona, la Facultatea de Litere și Științe umaniste a universității din Rouen. Auditoriul, profesori, studenți și invitați, au fost interesați de sinteza cercetărilor românești în domeniu, cercetări interdisciplinare care aduc o lumină nouă în descrierea specificității acestor arți de cultură și civilizație, aparținîndu-le de mult romanității europene, dar prezentînd în același timp elemente de ansamblu a moștenirii latine, pentru configurația de ansamblu a moștenirii latine.

Lucafașul
Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

Redactor șef:
Nicolae Don Frunțelă,
Mihai Ungheanu (redactor șef
adjunct), Teodor Băls (secretar
responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Școlii Nr. 1. Tel. 11 32 09
ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei Nr. 115. Tel. 50 74 96
ABONAMENTELE:
3 luni — 13 lei; 6 luni — 26 lei; 1 an — 58 lei
Tiparul executat la:
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘCOLII”